# YAPAY ZEKANIN AVUKATLARCA MAHKEMEYE SUNULAN DİLEKÇELERDE YANILTICI KULLANIMININ AVUKATLIK KANUNUNUN DİSİPLİN HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ*

Murathan YARDIMCIOĞLU**

**Bu makale, hakem incelemesinden geçmiştir ve TÜBİTAK-ULAKBİM Veri Tabanında indekslenmektedir.**

* Bu çalışma, 4-5 Kasım 2025 tarihlerinde gerçekleştirilen Dicle Üniversitesi Lisansüstü Bilimsel Araştırmalar Sempozyumu'nda sunulan "Yapay Zekanın Mahkemeye Sunulan Dilekçelerde Yanıltıcı Bir Şekilde Kullanılmasının Avukatların Disiplin Sorumluluğu Açısından İncelenmesi" başlıklı bildirinin güncelleştirilmiş ve geliştirilmiş halidir.

** Arş. Gör., Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı.

**E-posta:** myardimcioglu@dicle.edu.tr **ORCID:** 0000-0002-1972-7563

**Makale Geliş Tarihi:** 8 Haziran 2026 **Makale Kabul Tarihi:** 13 Eylül 2026

**Atıf Önerisi:** YARDIMCIOĞLU, Murathan, "Yapay Zekanın Avukatlarca Mahkemeye Sunulan Dilekçelerde Yanıltıcı Kullanımının Avukatlık Kanunu'nun Disiplin Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi", Ankara Barosu Dergisi, Ekim 2026, Cilt: 84, Sayı: 4, s. 2431-2488

# YAPAY ZEKANIN AVUKATLARCA MAHKEMEYE SUNULAN DİLEKÇELERDE YANILTICI KULLANIMININ AVUKATLIK KANUNUNUN DİSİPLİN HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ



## ÖZ

Yapay zeka hukuk dünyasında hızlı ve önemli gelişmelere sahne olurken, "*halüsinasyon*" adı verilen teknik bir problemle adaleti temelinden sarsmaktadır. İnandırıcı bir üslupla var olmayan mahkeme kararları, uydurma kanun hükümleri, hayali doktrin atıfları üretebilen yapay zeka, denetimsiz kullanıldığında avukatları ağır yaptırımlarla karşı karşıya bırakabilmektedir. Nitekim ABD, İngiltere ve Fransa'daki davalar, yapay zekanın uydurduğu sahte atıfları kontrol etmeden mahkemeye dilekçe sunan avukatların ciddi sorunlarla karşılaştıklarının çarpıcı örneklerini teşkil etmektedir. Türk hukukunda da avukatlar, dürüst davranma ve özen yükümlülüğü gereği sunulan her bilginin doğruluğunu büyük bir hassasiyetle denetlemekle mükelleftir. Çalışmamızda yapay zekanın etik kurallar çerçevesinde yardımcı birer araç olarak kullanılabileceğini ancak denetimsiz kullanılamayacağını savunmaktayız. Anayasa Mahkemesi kararı üzerine güncellenen 19 Mart 1969 tarih ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunundaki disiplin hükümleri çerçevesinde, bu yanıltıcı kullanımın en azından kınama cezasıyla, fakat esas olarak her yıl yeniden değerleme oranına göre artırılarak uygulanacağı belirtilen en yüksek para cezası miktarıyla yaptırıma tabi tutulması gerekmektedir. Bu konuda TBB ile il barolarına büyük bir sorumluluk düşmektedir ve yapay zekanın dilekçelerdeki yanıltıcı kullanımı toplumun adalete güvenini zedeleyen ciddi bir disiplin suçu olarak görülmelidir.

**Anahtar Kelimeler:** Avukatlık ve yapay zeka, yapay zeka halüsinasyonu, avukatların disiplin sorumluluğu, yanıltıcı dilekçe, avukatlık mesleğinin yükümlülükleri.

# EVALUATION OF THE MISLEADING USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE BY ATTORNEYS IN PLEADINGS SUBMITTED TO THE COURT WITHIN THE FRAMEWORK OF THE DISCIPLINARY PROVISIONS OF THE ATTORNEYSHIP LAW

## ABSTRACT

While artificial intelligence is driving rapid and significant advancements in the legal world, it is fundamentally undermining justice with a technical problem called "hallucinations". AI, which can generate non-existent court precedents, fabricated statutory provisions and imaginary doctrinal references in a highly persuasive tone, can expose attorneys to severe sanctions when utilized without oversight. Indeed, cases in the USA, the UK and France serve as striking examples of how attorneys faced severe consequences by submitting pleadings to the court with fabricated citations generated by artificial intelligence without checking them. In Turkish law as well, attorneys are likewise obligated to verify the accuracy of all submitted information with utmost diligence, pursuant to their duty of honesty and duty of care. In our study, we argue that artificial intelligence can be used as a helpful tool within the framework of ethical guidelines, but it cannot be utilized without supervision. Within the framework of the disciplinary provisions in the Attorneyship Law No. 1336, dated March 19, 1969 – as updated following the judgment of the Constitutional Court- this misleading practice must be sanctioned at least with a reprimand but essentially with the maximum administrative fine, which is stated to be applied by being increased every year according to the revaluation rate. In this regard, a profound responsibility falls upon the Union of Turkish Bar Associations and local bar associations and the misleading use of articial intelligence in pleadings must be viewed as a serious disciplinary offense that undermines public confidence in justice.

**Keywords:** Attorneyship and artificial intelligence (AI), AI hallucination, disciplinary liability of attorneys, misleading pleading, professional obligations of attorneys.

## I. GİRİŞ

Günümüzde yapay zeka dikkat çekici bir hızla gelişme kaydetmektedir. Uluslararası siyasetin ana öğelerinden biri olmasının yanı sıra ekonomiden felsefeye, tıptan hukuka, hemen hemen her alanda etkisini göstermektedir. Büyük teknoloji firmaları tarafından geliştirilen ve kullanıma sunulan yapay zeka araçları sadece bilimsel alanlarda değil, bireysel kullanımda da yaygınlaşmıştır. Ülkemizde de bu konuda ciddi bir kullanımın olduğu görülmektedir. Öyle ki yapılan istatistiki bir araştırmaya göre Türkiye'de diğer ülkelere kıyasen günlük hayatta yapay zeka kullanımı oldukça yüksek bir seviyededir.[1] Elbette ki bu yaygın kullanım hukuki konular için de söz konusu olmaktadır. Hatta hukuki sorunları için kişilerin avukata danışmadan, yapay zekaya yazdırdıkları dilekçeleriyle mahkemeye başvurarak dava kazandıklarına dair haberlere de şahit olunmaktadır.[2]

Yapay zeka kullanımından sadece bireyler değil, avukatlar da istifade etmeye başlamıştır. Yapay zeka özellikle mahkemeye sunulan dilekçelerin yazımında büyük bir kolaylık sağlamış ve mahkeme kararlarının araştırılmasında avukatlarca tercih edilir bir hale gelmeye başlamıştır.[3] Oysa yapay zekaya dilekçe yazdırılması günümüz koşullarında mutlak bir güveni haiz değildir. Zira yapay zeka günümüzde geliştiriciler tarafından *halüsinasyon* olarak adlandırılan bir problemle karşı karşıyadır.[4] Yapay zeka bu problem nedeniyle



[1] Haber metnine göre, günlük hayatta yapay zeka kullanımı Türkiye'de %57,6 olurken, dünya genelinde bu oran %16 olarak tespit edilmiştir. Haber için bkz. Mertkan Oruç, "Türkiye'de her 5 kişiden 4'ü yapay zekadan haberdar", https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/turkiyede-her-5-kisiden-4u-yapay-zekadan-haberdar/3773383, (Erişim Tarihi: 19.01.2026).

[2] İHA, "Yapay Zekaya Yazdırdığı Dilekçe İle Trafik Cezasını İptal Ettirdi", https://www.iha.com.tr/video-yapay-zekaya-yazdirdigi-dilekce-ile-trafik-cezasini-iptal-ettirdi, (Erişim Tarihi: 19.01.2026).

[3] ABD'de en iyi 100 hukuk firmasının 41'inin yapay zeka kullanmaya başladığı ifade edilmektedir. Bkz. Bakht Munir, "Hallucinations in Legal Practice: A Comparative Law Analysis", *International Journal of Law, Ethics, and Technology*, (2025), https://ssrn.com/abstract=5265375, 2.

[4] ChatGPT'nin geliştiricisi olan OpenAI firması tarafından yayımlanan bu konu hakkındaki makale için bkz., Adam Tauman Kalai ve Diğerleri, "Why Language Models Hallucinate", 2025, https://arxiv.org/pdf/2509.04664, (Erişim Tarihi: 23.01.2026); Matthew Dahl, ve Diğerleri, "Large Legal Fictions: Profiling Legal

inandırıcı bir biçimde yanlış bilgileri savunabilmektedir. Hiç var olmayan mahkeme kararlarını sanki varmış gibi gösterebilmektedir. Keza var olan mahkeme kararlarını çarpıtarak yazabilmektedir. Bunların doğru olduğunu kabul ederek kullanıcı tarafından arzulanan metni oluşturabilmektedir.[5] Bu nedenle dilekçede atıf yapılan mahkeme kararları, yer verilen kanun maddeleri, doktrin alıntıları vb. hususların kontrolü yapılmadan kişilerce mahkemeye dilekçe sunulması halinde hataya düşülebilmektedir. Bu hatayı hukuk alanında yeterli bilgiye tam sahip olmayan kişilerin yapması tahmin edileceği üzere daha yüksek bir olasılıktır. Nitekim ülkemizde de bu duruma rastlanılmıştır.[6] Fakat ABD, İngiltere, Fransa gibi kimi ülkelerde maalesef ki avukatlarca da bu hatanın yapıldığına tanık olunmuş ve basınlarında da ilgili olaylar yer bulmuştur.[7] Yapay zekanın ikna edici metinler oluşturması, birden fazla dava takibiyle meşgul olan avukatların aceleci bir tutumla hareket etmesi gibi çeşitli faktörler avukatların da bu hataya düşmesine neden olabilmektedir. Bu sebeple durumun ülkemiz hukukunda da yaşanması yüksek bir ihtimaldir.[8]



---

Hallucinations in Large Language Models", *Journal of Legal Analysis*, 16, Sayı 1 (2024), 67-68; Munir, "Hallucinations in Legal Practice", 4-6.

[5] Matthew Dahl, ve Diğerleri, "Profiling Legal Hallucinations", 67-71.

[6] DHA, "Avukat yerine yapay zekaya başvurdu, hatalı dava açtı", https://www.dha.com.tr/yerel-haberler/antalya/avukat-yerine-yapay-zekaya-basvurdu-hatali-dav-2714375, (Erişim Tarihi: 19.01.2026).

[7] Mata v. Avianca davasının haberi için bkz. Benjamin Weiser, "Here's What Happens When Your Lawyer Uses ChatGPT", https://www.nytimes.com/2023/05/27/nyregion/avianca-airline-lawsuit-chatgpt.html, (Erişim Tarihi: 20.01.2026); İngiltere Yüksek Mahkemesinin kararının haberi için bkz. Robert Booth, "High court tells UK lawyers to stop misuse of AI after fake case-law citations", https://www.theguardian.com/technology/2025/jun/06/high-court-tells-uk-lawyers-to-urgently-stop-misuse-of-ai-in-legal-work, (Erişim Tarihi: 20.01.2026); Fransız mahkemelerinde meydana gelen yapay zekadan kaynaklanan halüsinasyon vakalarının haberi için bkz. Jacques Cheminat, "Les hallucinations de l'IA arrivent dans les juridictions françaises", https://www.lemondeinformatique.fr/actualites/lire-les-hallucinations-de-l-ia-arrivent-dans-les-juridictions-francaises-99126.html, (Erişim Tarihi: 23.01.2026).

[8] Ülkemizde de avukatlar tarafından ilgili hataya düşüldüğüne dair basında haberler yer almıştır. Ancak diğer ülkelerde olduğu gibi mahkeme kararıyla kesinleşmiş bir vaka henüz bulunmamaktadır. Haber metni için bkz. T24, "Yapay zekâ Yargıtay

Çalışmamızın fikri temelinde böyle bir durumun ülkemiz hukukunda yaşanmaması için avukatlar açısından caydırıcı nitelikte bir disiplin cezasının uygulanması gerektiğini savunmaktayız. Yapay zekaya yazdırılan yanıltıcı bir dilekçenin sorumluluğu yapay zekaya değil, avukata yüklenmelidir. Zira basiretli bir avukat yapay zekaya dilekçe yazdırdığında bunu kontrol etmekle yükümlü olmalıdır. Bu doğrultuda Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ve yeniden ihdas edilen 19 Mart 1969 tarih ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunundaki disiplin hükümlerinin, bu konuda avukatlara gerekli sorumluluğu yükleyip yüklemediğini makalemizde irdeleyeceğiz. Bunu yaparken öncelikle diğer ülkelerin mahkemeleri huzurunda yaşanan olayları aktaracağız. Verilen kararların içeriğine dair açıklamalarda bulunacağız. Ardından avukatların kanunlar uyarınca yükümlü oldukları davranış biçimini tespit edecek ve Anayasa Mahkemesinin Avukatlık Kanunundaki disiplin hükümlerini iptal gerekçesine değineceğiz. Yapay zeka tarafından yazılan hatalı dilekçeyi mesleki bilgisine rağmen düzeltmeden mahkemeye sunan bir avukatın ne tür bir disiplin cezasına tabi tutulabileceğini yeni hükümler çerçevesinde belirlemeye çalışacağız.



## II. YAPAY ZEKANIN MAHKEMEYE SUNULAN DİLEKÇELERDE DENETİMSİZ KULLANIMI VE KONUNUN SINIRLANDIRILMASI

Konumuzun daha iyi anlaşılabilmesi için öncelikle mahkemeye sunulan dilekçeler ifadesi ile kastedilenin açıklanması gerekir. Ülkemiz hukukunda bilindiği üzere dava dilekçesi, cevap dilekçesi gibi dilekçelerin yanı sıra temyiz, istinaf, itiraz vb. davanın türüne, içeriğine, safhasına göre değişecek şekilde çeşitli dilekçe tipleri bulunmaktadır. Hatta geniş anlamda kullanıldığında keşif ve bilirkişi için sunulan talep dilekçeleri de dilekçe olarak adlandırılmaktadır. Bu doğrultuda konunun sadece belirli bir dilekçe (örneğin dava dilekçesi) ile değil, geniş anlamdaki herhangi bir dilekçeyle de meydana gelebileceği ifade edilmektedir. Zira gerçekten de mahkemeye sunulacak

künyelerini uydurdu, avukat soruşturmalık oldu: Keşke yararlanmasaydım, şaka konusu oldum!", https://t24.com.tr/gundem/yapay-zek-yargitay-kunyelerini-uydurdu-avukat-sorusturmalik-oldu-keske-yararlanmasaydim-saka-konusu-oldum,1329644?_t=1786206801505, (Erişim Tarihi: 08.08.2026).

herhangi bir dilekçede yapay zeka kullanımı söz konusu olabilmektedir. Bunun için yeter ki dilekçe kelimelerden meydana gelmiş olsun.[9]

Bir diğer açıklanması gereken nokta ise çalışmamızda, dilekçe ekinde yer alabilecek yapay zeka üretimi sahte video, fotoğraf, ses kaydı, tapu kaydı gibi yanıltıcı belge ve delillerin incelenmeyecek olmasıdır. Yapay zeka üretimi çeşitli sahte belge ve delillerin mahkemeye sunulabilmesi günümüzde mümkün olmakla beraber; yapay zekanın dilekçede yanıltıcı kullanımından kastedilen, dilekçenin tamamen veya kısmen yapay zekaya yazdırılarak içerisinde aldatıcı bilgilere yer verilmiş olmasıdır.

Belirtelim ki günümüzde popüler olarak kullanılmakta olan ChatGPT, Gemini, Grok, Claude vb. yapay zeka araçları büyük dil modelleri olarak adlandırılmaktadır. Büyük dil modellerinin eğitiminde büyük miktarlarda verilerden istifade edilmektedir. Kullanıcılar tarafından sağlık, eğitim, hukuk ve daha birçok konuda, başvurulan konuya göre yardımcı olacak yanıtlar ilgili yapay zeka tarafından üretilmektedir. Yanıtların üretimi ise kelimelerin matematiksel tahmininden meydana gelmektedir. Başka bir anlatımla yapay zeka konuyla ilgili metinleri inceleyip, metinlerdeki kalıpları yakalayarak, bir sonraki kelimeyi tahmin ederek yanıtı oluşturmaktadır. Atlar hakkında bilgi veren bir metinde doru, arpa gibi kelimelerin geçebileceğini tahmin edebilmek bu duruma örnek olarak verilebilir.[10]

Bu sebeple yapay zekanın verdiği yanıtlar bazen doğru olabilirken bazen de bu yanıtlarda bariz hatalar yer alabilmektedir. Yapay zeka bu hataları fark etmeyip doğru kabul ederek, talep edilen yanıtı bu hata üzerine inşa



---

[9] Yuval Noah Harari 2026 Davos Zirvesinde yaptığı konuşmasında durumu daha da ileri taşıyarak, "*Yapay zeka bizim bir çoğumuzdan zaten daha iyi düşünüyor. Bu yüzden kelimelerden meydana gelen ne varsa yapay zeka tarafından ele geçirilecektir. Hukuk kelimelerden oluşuyorsa, o zaman yapay zeka hukuk sistemini ele geçirecektir. Kitaplar sadece kelimelerin bir araya gelmesinden oluşuyorsa, kitapları da ele geçirecektir.*" ifadelerinde bulunmuştur. Konuşma için bkz. WEF 2026: Yuval Noah Harari Says AI Is Not a Tool – It's an Agent That Can Rule Humans, https://www.youtube.com/watch?v=oJB7JNWo58w, (Erişim Tarihi: 25.01.2026).

[10] Lingyi Meng, "Architecting Trustworthy LLMs: A Unified TRUST Framework for Mitigating AI Hallucination", *Journal of Computer Science and Frontier Technologies*, 1, Sayı 3 (2025), 1-2; Cole Stryker, "What are large language models (LLMS)?", https://www.ibm.com/think/topics/large-language-models, (Erişim Tarihi: 05.04.2026); Cem Say, *50 Soruda Yapay Zekâ*, (7 Renk Basım Yayım ve Filmcilik, 2018), 114.

edebilmektedir. Bu şekilde de yanlış bir hususu doğruymuş gibi savunabilmektedir. Örneğin kendi yazdığı dilekçedeki argümanını güçlendirmek için hayali bir mahkeme kararının künyesini vererek, var olmayan bir paragrafa atıf yapabilmektedir. Kimi zaman yapay zeka tarafından verilen ilk yanıtlar gerçekten de doğru olurken, belirli bir aşamadan sonra hatalı olmaya da başlayabilmektedir. Bu nedenle yapay zeka tarafından verilen yanıtın içindeki paragrafların kimisi doğruyken, bazıları hatalı bilgiler içeren cümlelerden de oluşabilmektedir.[11]

Bu soruna yapay zeka geliştiricileri tarafından *halüsinasyon* adı verilmektedir. Sorun yapay zekanın kendisinden ve eğitim şeklinden kaynaklanmakta olup, kullanıcılar tarafından çözülebilecek bir husus değildir.[12] Mevcut koşullarda kullanıcılar aldıkları yanıtın doğru olup olmadığını veya konu hakkında bilgi sahibi değillerse hatalı olabileceğini kabul ederek cevapları değerlendirmek zorundadır.[13]

Konumuz açısından yapay zekanın dilekçede kullanılmış olması ise problemin özünü oluşturmamaktadır. Zira günümüzde yapay zekanın geldiği eşik kendisine karşı kayıtsız kalmayı zorlaştırmaktadır.[14] Yoğun miktarda dava



[11] Munir, "Hallucinations in Legal Practice", 3-4. Hukuki metinlerdeki halüsinasyon çeşitlerine dair teknik bir inceleme için bkz. Matthew Dahl, ve Diğerleri, "Profiling Legal Hallucinations", 67-71.

[12] ChatGPT'nin geliştiricisi olan OpenAI firması dil modellerinin neden halüsinasyon gördüğüne dair 4 Eylül 2025 tarihinde bir makale yayımlamıştır. Kendi ifadeleriyle sorun yapay zekanın eğitim şeklinden, değerlendirme biçiminden kaynaklanmaktadır. Çözümünün kolay olmadığını belirtmekle beraber çeşitli yöntemler ile bunu azaltmayı hedeflediklerini ifade etmektedirler. Bu konudaki çalışmaların devam etmekte olduğunu da eklemektedirler. Makale için bkz., Adam Tauman Kalai ve Diğerleri, "Why Language Models Hallucinate", 2025, https://arxiv.org/pdf/2509.04664, (Erişim Tarihi: 23.01.2026).

[13] Örneğin ChatGPT ile iletişime geçildiğinde "ChatGPT hata yapabilir." uyarısı yer almaktadır. Benzer şekilde, Gemini da "Gemini hata yapabildiğinden verdiği yanıtları doğrulayın." uyarısında bulunmaktadır.

[14] Adalet Bakanlığı tarafından yayımlanan 2025-2029 Yargı Reformu Stratejisi Belgesinde de yapay zeka teknolojisinin yargıda kullanılacağı belirtilmektedir. Bilirkişi raporlarının kontrolünde, yazışmaların takibinde, eksik bilgi ve belgelerin tamamlanmasında kullanılması planlanmakta olup, öneri sistemleri de geliştirilmesi düşünülmektedir. Adalet Bakanlığı, Yargı Reformu Stratejisi 2025-2029, 40, https://cdn.uyap.gov.

dosyasıyla meşgul olan bir avukatın, müvekkillerinin hukuki problemlerini hızlı bir şekilde çözüme kavuşturabilmek için etik kurallar çerçevesinde yapay zekadan destek almasında bir sorun görülmemelidir.[15] Nihayetinde yapay zekadan önce, hatta günümüzde hala devam ettiği ve bilindiği üzere, avukatlar bürolarındaki meslektaşlarıyla görev dağılımı yapabilmekte, kimi işlerini stajyer avukatlara devredebilmektedir.[16] Bir avukat tarafından yapay zeka kullanılmasının da stajyer avukatıyla veya bir meslektaşıyla kurduğu ilişkiden büyük bir farkı bulunmamaktadır. Üstelik yapay zekayı kullanan avukat dilekçeyi yazdırdığı ve inisiyatifi elinde tuttuğu için mesleki görevlerini yine kendisi icra eder haldedir. Bu nedenle konumuz açısından esas sorunu oluşturan avukatlarca yapay zekanın "denetimsiz" kullanımıdır. Diğer bir ifadeyle bir avukatın yapay zekaya dilekçe yazdırması neticesinde yanıltıcı, sahte, aldatıcı, yanlış bir ifadeye mesleki bilgisine rağmen dilekçesinde yer vermiş ve dilekçeyi kontrol etmeyerek görevini savsaklamış olmasıdır.

---

tr/yrsportal/strategydocument/Vo2bMRfG/7OXlNODO5.pdf, (Erişim Tarihi: 05.04.2026); Anayasa Mahkemesi Başkanı da yaptığı açıklamada 2026 yılının Eylül ayı itibarıyla bireysel başvuru formlarının okunması, özetlenmesi ve kategorize edilmesinde yapay zekadan yararlanılacağını belirtmiştir. Haber için bkz. DHA, "AYM Başkanı Özkaya: Eylül ayında yapay zekayı hayata geçirmeyi hedefliyoruz", https://www.dha.com.tr/gundem/aym-baskani-ozkaya-eylul-ayinda-yapay-zekayi-hayata-gecirmeyi-hedefliyoruz-2826577, (Erişim Tarihi: 05.04.2026).

[15] Barolar tarafından yapılan duyurular ve hazırlanan rehberlerdeki genel eğilim de bu yöndedir. Kişisel verilerin korunması gibi temel kurallara riayet edilerek ve bir araç olarak kullanılması kaydıyla avukatlarca yapay zekadan yardım alınmasında bir sakınca görülmemektedir. Örneğin TBB tarafından "Yapay Zeka Destekli Avukat Projesi"nin hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Duyuru için bkz. TBB, "Türkiye Barolar Birliği Yapay Zeka ve Hukuk Çalıştayı: Yapay Zeka Destekli Avukat Asistanı Projesi Çözüm Ortakları Çağrısı", https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/turkiye-barolar-birligi-yapay-zeka-ve-hukuk-calistayi-yapay-zeka-destekli-avukat-asistani-projesi-86254, (Erişim Tarihi: 17.02.2026); Ankara Barosunun yapay zeka kullanımına ilişkin yayımladığı rehber için bkz. Ankara Barosu Hukuk Bilişim İnovasyon ve Teknoloji Merkezi, "Avukatlıkta Yapay Zeka Araçlarının Kullanımı Rehberi", https://www.ankarabarosu.org.tr/serve/file/bc4de0be-b5fa-11ef-8f94-000c29c9dfce/yapay_zeka_araclarnn_kullanm_rehberi_X1.pdf, (Erişim Tarihi: 17.02.2026).

[16] Bir avukatın yazım işleri için sekreterinden yardım alabileceği ancak sekreterinin davranışlarından dolayı hukuki sorumluluğunun olacağı yönünde bkz. Kemale Leyla Aslan ve Ahmet Alper Güler, "Vekilin Özen Yükümlülüğü ve Basiretli Vekil Kavramı", *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6, Sayı 1 (2020), 57.

Bu durum 12 Ocak 2011 tarih ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun (HMK) m. 32/2 hükmünde ifade edilen "okunamayan veya uygunsuz yahut ilgisiz olan dilekçe" kavramından da farklılaşmaktadır.[17] Birincisi dilekçe okunamaz halde değildir. Dilekçede yazılanlar herkesçe anlaşılabilirdir. İkincisi dilekçe uygunsuz değildir. Çünkü dilekçede hakaret içeren veya onur kırıcı ifadelerden ziyade ikna edici argümanlara yer verilmektedir. Üçüncüsü dilekçe ilgisiz değildir. Bilakis uyuşmazlık konusuyla doğrudan bağlantılıdır. Fakat ileri sürülen iddialar hukuki dayanaktan yoksundur. Atıf yapılan kaynaklar tamamen hayali ve uydurmadır.

Dilekçede yanıltıcı bilgilerin varlığı ise birçok probleme neden olabilecek niteliktedir. En başta bu durum dava konusunun temeli olan maddi gerçeğe ulaşılmasını geciktirecektir. Dilekçedeki hatanın ortaya çıkarılması için ek çaba gösterilecektir. Bu da ek masraflara neden olacaktır. Ayrıca müvekkilin davasından uzaklaşılmış olunacaktır. Bu da müvekkili avukatı için vermiş olduğu ücret bakımından mağdur edecektir. Davanın uzaması, davanın karşı tarafını da olumsuz etkileyecektir. Hakim açısından da gereksiz bir iş yükü oluşturacaktır. Ancak daha da önemlisi toplumun da adalete olan inancını zedeleyecektir. Zira yapay zekanın avukatların yerini alıp alamayacağının tartışıldığı günümüzde, bir avukatın yapay zekaya dilekçe yazdırıp üstüne yanıltıcı bilgilerle mahkemeye başvurmasının kamuoyunda meydana getireceği olumsuz etkinin ağır olacağı aşikardır.[18]



## III. YAPAY ZEKANIN DENETİMSİZ KULLANIMININ UYGULAMADA YARATTIĞI SORUNLAR

Yapay zeka kullanımının yaygınlaşmasıyla beraber birçok ülkede avukatlarca yapay zekanın denetimsiz kullanımına rastlanır olmuştur. Ülkemizde ise henüz kesinleşmiş bir mahkeme kararında yer alan bir vaka meydana gelmemiştir.[19] Bu nedenle diğer ülkelerin yargı kararlarını ele alarak prob-

[17] Konu hakkında bkz. Mehmet Kodakoğlu, "Medeni Usul Hukukunda Okunamayan veya Uygunsuz Yahut İlgisiz Dilekçe (HMK m. 32)", *Kırıkkale Hukuk Mecmuası*, 4, Sayı 1 (2024), 320 vd.

[18] Munir, "Hallucinations in Legal Practice", 12.

[19] Buna karşılık ülkemizde basına yansıyan bir olay yaşanmış; ancak haber içeriğinde olay hakkında henüz bir karar verilmediği, ilgili avukat hakkında hem disiplin hem de adli soruşturma yürütülmekte olduğu ifade edilmiştir. Haber metni için bkz.

lemi izah edecek ve uygulanan yaptırımları ifade edeceğiz. Bunu yaparken de yapay zekanın geliştirilmesinde aktif rol oynayan ve çok hızlı bir şekilde reaksiyon göstererek kullanıma başlayan ABD'den; AB'den ayrılmakla beraber yapay zeka konusunun düzenlenmesi ve kullanılmasında ılımlı bir politika izleyen, kendine ait düzenlemeleriyle yoluna devam eden İngiltere'den ve idare hukukumuzun tarihsel kökenlerinin dayandığı Fransa'dan yaşanmış örnekleri vereceğiz.

## A. ABD'de Yaşanan Vakalar

### *1. Mata v. Avianca Davası (2023)*

New York Güney Bölgesi Federal Mahkemesi tarafından verilen 22 Haziran 2023 tarihli Mata v. Avianca davası kararı[20], ABD hukukunda önemli bir yer edinmiştir. Zira yapay zekanın avukatlarca denetimsiz bir biçimde kullanıldığında ne tür bir yaptırım uygulanabileceği ilk bu karar ile ABD hukukunda tartışılmıştır. İlave olarak hakimin karşılaşılan bu durumu büyük bir titizlikle ele alışı da kararı saygın bir konuma taşımıştır. Nitekim kararın yazımında mahkeme hakiminin gösterdiği özen hemen fark edilmektedir. Bu nedenle karar yalnızca ABD açısından değil, hukuk dünyası açısından da bu konuda yaşanan benzer vakalar için dikkate değer bir nitelik taşımaktadır.[21]



---

T24, "Yapay zekâ Yargıtay künyelerini uydurdu, avukat soruşturmalık oldu: Keşke yararlanmasaydım, şaka konusu oldum!", https://t24.com.tr/gundem/yapay-zek-yargitay-kunyelerini-uydurdu-avukat-sorusturmalik-oldu-keske-yararlanmasaydim-saka-konusu-oldum,1329644?_t=1786206801505, (Erişim Tarihi: 08.08.2026).

[20] Bu konu başlığımızda aktaracağımız mahkeme kararını incelemek için bkz. U.S. District Court for the Southern District of New York, Mata v. Avianca, Inc., 22.06.2023, https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/new-york/nysdce/1:2022cv01461/575368/54/, (Erişim Tarihi: 30.01.2026).

[21] Ülkemizde de karar ses getirmiş olup, özellikle avukatlar tarafından bu konuda yoğun bir ilgi gösterildiğini belirtmek gerekir. Nitekim İstanbul Barosunun Bilişim Hukuku Komisyonunun Youtube üzerinden başlatmış olduğu Algoritmik Adalet serisinin ilk ele aldığı konu bu karar olmuştur. Video için bkz. Algoritmik Adalet, https://www.youtube.com/watch?v=eOOEe1tfO50, (Erişim Tarihi: 30.01.2026); Karar hakkında yapılan bir inceleme için bkz. Bora Can ALCAN, "Chatgpt Kullanan Avukata Yaptırım Kararı Üzerine Değerlendirmeler: Mata v. Avianca", https://hukukvebilisim.org/chatgpt-kullanan-avukata-yaptirim-karari-uzerine-degerlendirmeler-mata-v-avianca/,

Davada özetle; Roberto Mata (davacı), El Salvador'dan New York'a giden Avianca havayolu şirketine ait bir yolcu uçağına binmiştir. Davacının iddiasına göre yolculuk sırasında uçak içinde servis yapılırken, metal servis arabası dizine çarpmış ve dizinin yaralanmasına sebep olmuştur. Bu nedenle de havayolu şirketine tazminat davası açmıştır. Fakat havayolu şirketinin avukatlarınca zamanaşımı iddiasında bulunulmuş ve davanın reddedilmesi gerektiği ileri sürülmüştür. Bunun üzerine davacı tarafın avukatları, yedi ayrı davaya atıf yaparak detaylı bir dilekçe mahkemeye sunmuştur.[22]

Havayolu şirketinin avukatları dilekçede atıfta bulunulan mahkeme kararlarını araştırmış ancak dilekçede yer verilen mahkeme kararlarının hiçbirine ulaşamamıştır. Bu yüzden avukatlar kararların varlığından şüphe duyduklarını mahkemeye belirterek kararların kendilerine sunulmasını talep etmiştir. Mahkeme hakimi tarafından da davacı tarafın avukatlarının atıf yaptığı kararlar araştırılmış fakat ilgili kararlar bulunamamıştır. Bunun üzerine hakim, davacının avukatlarından dilekçede atıf yapmış oldukları mahkeme kararlarının ibrazını istemiştir.[23]



Davacı tarafın avukatları ise kararları hemen sunmak yerine bu talebi ertelemeye çalışmıştır. Ancak ertelemeleri bir sonuca ulaşamayınca mahkemeye sundukları dilekçeyi aslında yapay zekaya yazdırdıklarını itiraf etmek zorunda kalmışlardır. Avukatlar yapay zekanın hata yapabileceğini hiç düşünmediklerini, yaptıklarından da pişmanlık duyduklarını söylemiştir.[24]

Hakim tarafından böyle bir olayla ilk kez karşılaşıldığı da gözetilerek kararda önemli bazı noktalara değinilmiş ve açıklamalarda bulunulmuştur. Hakime göre, avukatlar mahkemeye sunacakları dilekçeler için araştırma yaparken ve taslak metin hazırlarken stajyerlerden, hukuk kitaplarından, veri tabanlarından yardım alabilirler. Teknolojik gelişmelerin yaşanması olağan bir husus olduğundan güvenilir bir yapay zeka aracını yardım amacıyla

---

(Erişim Tarihi: 30.01.2026); Kararın anlatıldığı ve durumun ele alındığı haber için bkz. Şamil Demir, "Avukatların Trajikomik Yapay Zeka Maceraları", https://www.hukukihaber.net/avukatlarin-trajikomik-yapay-zeka-maceralari-1, (Erişim Tarihi: 30.01.2026).

[22] Mata v. Avianca, Inc., 3-5.

[23] Mata v. Avianca, Inc., 5-7.

[24] Mata v. Avianca, Inc., 5-20.

kullanmanın da işin doğası gereği bir sakıncası bulunmamaktadır. Ancak mevzuata göre avukatlar, sundukları dava dosyalarının doğruluğunu sağlamak açısından bu konuda adeta bir eşik bekçisi[25] (*gatekeeper*) gibi davranmakla yükümlüdür.[26]

Hakim bu ifadeleriyle avukatların davaya dair bilgi, belge, dilekçeleri özenle hazırlaması gerektiğini; bu hususların doğruluğunu tesis etmekle mükellef olduğunu önemle vurgulamıştır. Ardından kararında, sahte görüşlerin mahkemeye sunulması halinde birçok zararın meydana geldiğini ifade etmiştir. Zira karşı taraf bu aldatmacayı ortaya çıkarmak için zaman ve para israf etmektedir. Keza mahkemenin de diğer önemli işlere ayıracağı vakti elinden alınmaktadır. Bu durumun ise hukuk mesleğine ve Amerikan yargı sistemine şüpheyle yaklaşılmasına neden olabilecek nitelikte olduğu değerlendirmesinde bulunmuştur. Ayrıca ileride, davanın taraflarının art niyetle yargı kararının gerçekliği konusunda şüphe duyduklarını iddia ederek mahkeme kararına karşı gelebileceklerini belirtmiştir.[27]

Kararda ifade edilen bu gerekçeler doğrultusunda hakim, avukatların durumu hemen itiraf etmek yerine mahkemenin ısrarı üzerine itirafta bulunmuş olması nedeniyle, 5000$ para cezasına hükmetmiştir. Ayrıca belirtelim ki, yapay zeka tarafından atıfta bulunulan hayali mahkeme kararlarında, kararı veren hakimlerin isimleri de yer almaktadır ve isimler gerçek hakimlere aittir. Bu yüzden hakim para cezasına ek olarak avukatları bu davada yaptıklarını anlatan bir mektup yazmakla da yükümlü kılmıştır. Bu mektubun hem müvekkile hem de kararlarda adı geçen hakimlere gönderilmesini



[25] *Gatekeeper* ifadesi Türkçe'ye eşik bekçisi olarak çevrilmiş olup, iletişim alanında kullanılan bir kavramdır. Eşik bekçisi kavramı, haberin veya olayın önemli olup olmadığına karar vererek, haberlerin adeta süzgeçten geçirilmesini sağlayarak medyada yer bulmasına imkan veren kişiler için kullanılmaktadır. Hakim ise bu kavramı avukatlara uyarlayarak kullanmaktadır. Avukatların bilgileri süzgeçten geçirerek yanlış bilgilere dilekçelerinde yer vermemesi gerektiğini belirtmektedir. Başka bir anlatımla, avukatların dilekçelerinde yalnızca doğru olduğunu bildiği bilgilere yer vermesi gerektiğini anlatmaktadır. Bu nedenle de avukatların mahkemeye sundukları dosyanın doğruluğunu sağlamakla yükümlü olduğunu vurgulamaktadır. Eşik bekçisi kavramı tanımı için bkz. AA, Eşik Bekçiliği nedir?, https://www.aa.com.tr/tr/teyithatti/teyit-sozlugu/esik-bekciligi-nedir/1815881, (Erişim Tarihi: 30.04.2026).

[26] Mata v. Avianca, Inc., 1.

[27] Mata v. Avianca, Inc., 1-2.

istemiştir. Yazacakları mektupta özür dileyip dilememelerini ise avukatların takdirine bırakmıştır. Zira "*zorla yapılan bir özür, samimi bir özür değildir. Özür dilemek içten gelen bir davranıştır*" demiştir.[28]

Mahkeme hakimi söz konusu davada, Federal Medeni Usul Kurallarının (*Federal Rules of Civil Procedure*) madde 11 hükmünü uygulayarak yaptırımda bulunmuştur.[29] İlgili hükümde mahkemeye sunulacak dilekçe ve belgelerin sağlaması gereken imza, adres gibi şekli şartlardan bahsedilmektedir. Ayrıca sunulan evrakın, davanın gereksiz yere uzaması gibi uygunsuz amaçlarla sunulmadığını tesis edecek nitelikte olması gerektiği de açıklanmaktadır. Aksi takdirde m. 11/c hükmündeki yaptırımlar uygulanmaktadır. Yaptırım çeşitleri ise direktif, mahkemeye para cezası ödenmesi, avukatlık ücretleri ve diğer masrafların karşı tarafa ödenmesi şeklindedir (m. 11/c-4). Uygulanacak yaptırımın diğer kişiler tarafından söz konusu davranışın veya benzer davranışların tekrarlanmasını caydırmakla sınırlı olması gerektiği de hükümde vurgulanmaktadır (m. 11/c-4). Yaptırıma karar verme ve uygulama gücü ise doğrudan hakime verilmiştir. Ancak yaptırımın uygulanabilmesine ilişkin sürecin başlama şekli iki yöntemle olmaktadır. Mahkeme tarafından re'sen veya karşı tarafça sunulan dilekçe üzerine süreç başlatılmaktadır. Yaptırım için tarafça talepte bulunulduğunda yirmi bir günlük süre tanınmaktadır. Bu süre zarfında iddia edilen hatalı belge geri çekilirse veya uygun şekilde düzeltilirse yaptırım talebi dilekçesi mahkemeye sunulamamaktadır (m 11/c-1 ve m. 11/c-2). Mahkemenin yaptırım uygulamak üzere re'sen harekete geçtiği durumda ise yirmi bir günlük süre uygulanmamaktadır. Mahkemece gerekçe gösterme emri *(show cause order)* doğrultusunda kişilerin durumu izah etmesi istenmektedir. İki usulde de yaptırımlar bu süreçler tamamlandıktan sonra gerçekleştirilebilmektedir.

Görüleceği üzere, tarafça mahkemeye başvurulduğunda herhangi bir koşul aranmamaktadır. Sürecin başlatılması halinde karşı tarafa hatasını düzeltebilmesi için yirmi bir günlük süre tanınmaktadır. Bu süre zarfında ilgili hata düzeltilmediğinde de yaptırım uygulanmaktadır. Ancak mahkeme tarafından re'sen harekete geçildiğinde yirmi bir günlük süre mevzu bahis değildir. Bu nedenle de mahkeme doğrudan yaptırımda bulunabilme imkanına sahipmiş



[28] Mata v. Avianca, Inc., 33-34.

[29] Kanun için bkz. https://www.uscourts.gov/file/78323/download, (Erişim Tarihi: 01.02.2026); Mata v. Avianca, Inc. 21 vd.

gibi gözükmektedir. Bu yüzden mahkemenin yaptırımda bulunabilmesi zorlaştırılarak ek koşullara tabi tutulmuştur. Uygulamada temyiz mahkemeleri tarafından *(United States Courts of Appeals)* re'sen harekete geçilerek yaptırımda bulunulabilmesi için mahkemeye saygısızlık boyutunda bir hususun meydana gelmesi şartı aranmakta ve yeterli görülmektedir. Ancak İkinci Bölge Temyiz Mahkemesince *(United States Court of Appeals for the Second Circuit)* kişilerin kötü niyetine bakılması gerektiği belirtilmektedir ki, bu bölgeye davanın vücut bulduğu New York mahkemeleri de dahildir. Bu nedenle bu bölgedeki mahkemelerce m. 11 hükmündeki yaptırımların uygulanabilmesinde kişilerin ilgili hatayı yapmalarında kötü niyetin var olup olmadığına bakıldığı belirtilmektedir.[30]

Federal Medeni Usul Kanununun m. 11 hükmünün uygulanmasında öngörülen koşullar, hem yapay zeka halüsinasyonları için yetersiz kalması hem de mahkemelerce farklı uygulamalara sebebiyet vermesi nedeniyle Amerikan hukuk doktrininde eleştirilmiştir. Zira yapay zeka halüsinasyonuna ilişkin olayların mahkemeye saygısızlık kapsamında ele alınamayacağı belirtilmektedir. Keza hatalı evrakın kötü niyetle mahkemeye sunulmasından da bu olaylarda bahsedilemeyeceği ifade edilmektedir. Çünkü yapay zeka halüsinasyonundan kaynaklanan olayların ihmalkarlıktan ötürü meydana geldiği belirtilmektedir. Dolayısıyla da ilgili hükmün bu hususu etkili bir yaptırıma tabi tutamadığı ifade edilmektedir. Nitekim Mata v. Avianca davası hakkında da, avukatlar yaptıklarını hemen itiraf etse idi, kötü niyet durumu ortadan kalkacağı için yaptırım uygulanmayabileceği değerlendirilmesinde bulunulmuştur. Diğer bir ifadeyle, ilgili hüküm yapay zeka kullanılmasındaki ihmalkarlığı cezalandıramamakta, bunun yerine olayın devamında avukatların olumsuz davranışlarını yaptırıma tutabilmektedir. Ayrıca hüküm kaleme alındığı yıllarda[31] böyle bir problem mevcut olmadığı için hükmü günümüze uyarlayarak mahkeme emirleriyle yaptırımlar uygulanmaya çalışılması da yetersiz bir yöntem olarak değerlendirilmiştir.[32]



[30] Jessica R. Gunder, "Rule 11 Is No Match for Generative AI", *Stanford Technology Law Review*, 27, Sayı 2 (2024), 329-331, 343.

[31] İlgili hüküm en son 1993 yılında değişikliğe uğramıştır. Bkz. Jessica R. Gunder, "Rule 11", 350-351.

[32] Jessica R. Gunder, "Rule 11", 311, 325, 341, 343, 347.

Son olarak belirtelim ki Mata v. Avianca davasında, yapay zeka tarafından atıfta bulunan hayali mahkeme kararlarında gerçek hakim isimlerinin yer alması üzerinde düşünülmesi gereken bir sorundur. Kararda da ifade edildiği üzere bu husus yargı sistemine şüpheyle yaklaşılmasına neden olabilecek niteliktedir.[33] Benzer bir durumun ülkemizde de yaşanabilme ihtimali bulunmaktadır. Zira ülkemizde de veri tabanlarıyla paylaşılan veya mahkeme kararı içeren kimi kitaplardaki kararlarda hakimlerin isimleri yazabilmektedir. Örneğin Danıştay dergilerinde yayımlanan kararlarda tetkik hakimlerinin isimleri açıkça yer alabilmektedir. Mahkeme kararı içeren dergilerin, veri tabanlarındaki kararların internette erişilebilir olduğu ve yapay zekanın da internetteki verilerden yararlandığı beraber dikkate alındığında; gelecekte ülkemizde de yapay zeka tarafından oluşturulan hayali mahkeme kararlarında gerçek hakim isimlerinin yer alabilmesine denk gelinebilecektir. Kararların halüsinasyon sonucu hatalı olması yaygınlaşırsa gerçek mahkeme kararlarına dahi şüpheyle yaklaşılması kaçınılmaz olacaktır. Ülkemizde UYAP üzerinden erişilebilen mahkeme kararlarında e-imza gibi teyit edilmesini sağlayabilecek unsurlar bulunması bu açıdan olumlu bir önlem olarak değerlendirilebilir. Ancak mahkemeye sunulan dilekçelerde kararın sadece künyesi belirtilerek atıf yapılmışsa veya ekte sunulan karara veri tabanlarından ulaşılmışsa, kararın e-imzası bulunmayacaktır. Bu nedenle kararların künyesinin ve içeriğinin karşı taraf avukatlarınca zaten incelenmesi gerekmekte ise de hakimlerce de kontrol edilmesinde yarar olduğu anlaşılmaktadır. Bu noktada sürecin hızlı olmasını sağlamak için kararların varlığını teyit edici karekod gibi uygulamalara başvurulması önerilebilir. Her halükarda yapay zekadaki halüsinasyon problemi giderilmediği müddetçe bu hususun meydana gelebileceğinin bilinmesinde ve dikkate alınmasında yarar vardır.



### *2. Johnson v. Dunn Davası (2025)*

Alabama Kuzey Bölgesi Federal Mahkemesi tarafından verilen 23 Temmuz 2025 tarihli karar[34], Mata v. Avianca davasından sonra meydana gelen yapay zeka halüsinasyonuna ilişkin vakalarda mahkemelerce uygulanan yaptırımla-

[33] Mata v. Avianca, Inc., 2.

[34] Bu konu başlığımızda aktaracağımız mahkeme kararını incelemek için bkz. U.S. District Court Northern District of Alabama Southern Division, Johnson v. Dunn, et al., 23.07.2025, https://www.courthousenews.com/johnson-vs-dunn-attorney-sanctions-order/, (Erişim Tarihi: 11.02.2026).

rın yetersiz kaldığının bir göstergesi olmuştur. Zira bu sefer dilekçede yapay zekayı denetimsiz kullanan avukatlar, ABD'de bilinen prestijli bir hukuk bürosu çatısı altında çalışmakta olup, Alabama Ceza İnfaz Kurumunun (*Alabama Department of Corrections*) temsilini üstlenmiş vaziyettedir. Bu yüzden kararda hakim tarafından durumun vahameti; büyük, saygın bir hukuk bürosunda çalışan, iyi eğitimli ve deneyim sahibi olan, yapay zekanın yanlış kullanımına dair büroları tarafından uyarılarda bulunulan, bürolarınca iç denetimler yapılan, altın standartlarda hukuk veri tabanlarına düzenli erişime sahip olan avukatların bu tür bir durumda mahkeme nezdinde ağır sonuçlarla karşılaşabileceklerini bilmeleri gerekirdi, "*ve fakat işte buradayız*" ifadeleriyle belirtilmiştir. Ayrıca hakim çarpıcı bir cümleye de kararında yer vermiştir: "*zaman bize hızlıca ve yüksek bir sesle bu yaptırımların caydırıcı olmadığını söylüyor*".[35]

İki ayrı belgede toplam beş hayali atfın söz konusu olduğu davada, ChatGPT kullanılarak hataya düşüldüğü avukatlarca kabul edilmiştir. Yaptırım uygulanabilmesi için ise hakim tarafından hangi kuralın uygulanacağına dair kademeli bir değerlendirme yapılmıştır. Mata v. Avianca davasının aksine bu davada Federal Medeni Usul Kanununun m. 11 hükmü uygulanmamıştır. Zira hakim değerlendirmesinde hayali atıfların m. 11'deki istisnalar kapsamında yer alan belgelerde (keşif dilekçelerinde) yapıldığını belirtmiştir. Bu nedenle m. 11 hükmü yerine, yerel kuralların (*local rules*) uygulanıp uygulanmayacağına bakılması gerektiğini ifade etmiştir. Yerel kurallar ile kastedilen ise Alabama Mesleki Davranış Kuralları (*Alabama Rules of Professional Conduct*) ile Amerikan Barolar Birliği Mesleki Davranış Kuralları Modeli (*American Bar Association Model Rules of Professional Conduct*)'dir. Ancak söz konusu kurallarda "kasıtlı olarak" mahkemeye hatalı bilgi verilmesi halinde ihlalde bulunulmuş olacağı ifade edilmektedir. Oysa avukatlar dilekçeleri incelemediği için, diğer bir ifadeyle dilekçelerdeki bilgileri doğrulamayı ihmal ettiklerinden somut olay meydana gelmiştir. Ek olarak her iki meslek kurallarında da yapay zekanın kullanılmasına ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla değerlendirmesi neticesinde hakim, bu kuralların da uygulanamayacağına kanaat getirmiş ve mahkemelere tanınan genel yetki çerçevesinde yaptırım uygulamaya karar vermiştir. Hakim federal bir mahkemenin, mahkeme huzuruna çıkan avukatları disipline etme hakkı olduğunu ve etik yükümlülüklerini ihlal eden



[35] Johnson v. Dunn, et al., 1-2, 48.

bir avukatın meslekten men veya uzaklaştırma gibi çeşitli yaptırımlarla karşı karşıya kalabileceğini kararında açıklamıştır. Fakat genel yetki çerçevesinde yaptırımda bulunabilmek için kötü niyetin varlığının araştırılması gerektiğine de kararında yer vermiştir.[36]

Hakim yaptırımlarını açıklamadan önce bazı değerlendirmelerde bulunmuştur. Hakime göre, mahkemeye sunulan belgelerde avukatların çabalarına rağmen, buna atıflardakiler de dahil olmak üzere zaman zaman ufak yazım hataları meydana gelebilir. Fakat sahte alıntıların veya atıfların eklenmesi basit bir yazım hatası değildir. Zira hakime göre, yapay zekanın yanıltıcı kullanımı ciddi ve zaman açısından hassas bir sorundur. Eğer derhal durdurulmazsa taraflar üzerinde artan haksız maliyetlere neden olacak, mahkemeler için kapsamlı aksamalara yol açacak, hukuk camiasına ve adalet sisteminin bütünlüğüne olan kamu güvenine zarar verecektir. Ayrıca hakim, para cezaları ve kamuoyu önünde utandırılmak caydırıcı nitelikte olsa idi, bu kadar çok vakayla da karşılaşılmayacaktı tespitinde de bulunmuştur. Bu nedenle de daha ciddi yaptırımlar uygulanması gerekmekte olduğuna kanaat getirmiştir.[37]



Bu doğrultuda hakim tarafından avukatlara para cezası yerine birden fazla yaptırımda bulunulmuştur. Öncelikle ilgili avukatlar mahkeme tarafından kamuya açık bir şekilde kınanmıştır. İlaveten avukatlar, kınama kararının kopyasını mevcut tüm müvekkillerine, karşı taraf avukatlarına ve avukat olarak kayıtlı oldukları her derdest eyalet veya federal davaların hakimine iletmekle yükümlü tutulmuştur. Keza hakim, avukatların kendi hukuk bürolarındaki her avukata da kınandıklarının bildirilmesini istemiştir. İlgili avukatlardan bu hususları on gün içinde yerine getirmelerini ve getirdiklerinde de yirmi dört saat içinde mahkemeye bildirmelerini talep etmiştir. Bu kararın emsal teşkil etmesi amacıyla *Federal Supplement*'ta da yayımlanmasını emretmiştir.[38] Ayrıca avukatları bu davaya bakmaktan men etmiştir. Ek olarak bu kararın kopyasının Alabama Eyalet Barosu hukuk müşavirine

[36] Johnson v. Dunn, et al., 4, 26-32.

[37] Johnson v. Dunn, et al., 39, 45, 47-48

[38] *Federal Supplement*, ABD'de bölge mahkemeleri (*District Courts*) de dahil olmak üzere federal mahkemelerin kararlarını yayımlayan bir hukuk kitapları serisi olarak tanımlanmaktadır. Federal mahkeme kararları için resmi bir kaynak niteliği taşımakta olduğu ve bu kararları hukuki araştırmalar için de erişilebilir hale getirdiği ifade

(*General Counsel of the Alabama State Bar*) ve ilgili diğer lisans yetkililerine gereği yapılmak üzere gönderilmesine karar vermiştir.[39]

Hakimin avukatları davadan men etmiş olması ve kınama cezasını sadece bu davanın taraflarıyla sınırlı tutmak yerine, diğer davadaki müvekkillerine, bürolarındaki meslektaşlarına, karşı taraf avukatlarına ve mahkeme hakimlerine de göndertmiş olması sert ve ciddi bir yaptırım şekli olmuştur. Bununla birlikte ABD'de durumun giderek yaygınlaşmakta olduğu da gözetildiğinde caydırıcı yaptırımların uygulanmasının daha yerinde olacağı da bir gerçektir. Son olarak belirtelim ki önceki davaların aksine daha ağır yaptırımların tercih edilmiş olması kararın basında da kendisine yer bulmasına vesile olmuştur.[40]

### *3. Noland v. Land of the Free, L.P. Davası (2025)*

Kaliforniya Temyiz Mahkemesi tarafından verilen 12 Eylül 2025 tarihli karar[41], halüsinasyon vakalarının giderek ABD geneline yayıldığının bir göstergesi olmuştur. Zira Mahkemenin de kararda belirttiği üzere; birçok medya kaynaklarında yer alan ve federal veya Kaliforniya eyaleti dışındaki mahkemelerce karara bağlanan bu konu hakkında daha öncesinde şimdiye kadar Kaliforniya'dan bir mahkeme görüş belirtmemiştir. Mahkemece alelade bir temyiz incelemesinin yapıldığı bu davada yapay zeka halüsinasyonu ile karşılaşılınca hem bir görüş hem de uyarı olması amacıyla kararın yayımlanmasına karar verilmiştir.[42]



---

edilmektedir. Bilgi için bkz. https://guides.loc.gov/case-law/federal-courts, (Erişim Tarihi: 11.02.2026).

[39] Johnson v. Dunn, et al., 2, 50-51.

[40] Sara Merken, "Judge disqualifies three Butler Snow attorneys from case over AI citations", https://www.reuters.com/legal/government/judge-disqualifies-three-butler-snow-attorneys-case-over-ai-citations-2025-07-24/, (Erişim Tarihi: 11.02.2026).

[41] Bu konu başlığımızda aktaracağımız mahkeme kararını incelemek için bkz. Court of Appeal of the State of California Second Appellate District, Noland v. Land of the Free, L.P., et al., 12.09.2025, https://law.justia.com/cases/california/court-of-appeal/2025/b331918.html, (Erişim Tarihi: 16.02.2026).

[42] Noland v. Land of the Free, L.P., et al., 2-3. Belirtelim ki Temyiz Mahkemesi, davacının avukatının uydurma atıf yapmasının farkında olduğuna dair bir bulguya denk gelmediği için temyiz incelemesini direkt reddetmektense inceleyip karara

Mahkeme tarafından temyiz incelemesi yapılırken temyiz dilekçesinde 21, cevap dilekçesinde ise bu sayıdan da fazla miktarda hayali atfın yapıldığı saptanmıştır. Avukat tarafından da yapay zeka araçlarının kullanıldığı kabul edilmiştir. Yine de avukat tarafından alıntıların çoğunun doğru olduğu ve ileri sürülen iddiaların destekleyici nitelikte olduğu savunulmuştur. Bu nedenle avukat tarafından temyiz başvurusunun gereksiz olmadığı ve haklı argümanlar üzerine kurulu olduğu iddia edilmiştir. Halbuki mahkemece, atıf yapılan kararların içeriklerinin de dava konusuyla hiçbir bağlantısı olmadığı saptanmıştır. Bunun üzerine mahkeme tarafından, aslında atıfta bulunulan kararların avukatça hiç okunmadığı da anlaşılmıştır. Bu nedenle mahkeme, avukat hakkında 10.000$ para cezası yaptırımında bulunmuş ve kararın bir kopyasının Kaliforniya Barosuna gönderilmesine karar vermiştir. Kararda isabetli olarak, mahkemeye sunulan herhangi bir belgede, ister yapay zeka ister başka bir kaynaktan istifade edilerek oluşturulmuş olsun, avukatın şahsen okumadığı ve doğrulamadığı hiçbir alıntının bulunmaması gerektiği ifade edilmiştir.[43]



Temyiz mahkemesi tarafından verilen kararda önemli bazı değerlendirmelerde bulunulmuştur. Temyiz mahkemesinin yapay zeka halüsinasyonuna dair yapmış olduğu genel değerlendirmede özetle şu ifadelere yer verilmiştir: birçok mahkeme son iki yılda avukatların üretken yapay zekaya güvenmesinden ötürü sahte atıflarla karşılaşmıştır. Ne yazık ki, mahkemelerin dava dosyalarında halüsinasyonlarla karşılaştığı sayı ve sıklık artmaya devam etmektedir. Hem yargı hem de avukat çevrelerince avukatların dürüstlüğüne güvenebilmek hayati derecede önemlidir. Bir avukatın yapay zekayı kurallarına uygun bir biçimde kullanmasında yanlış bir şey olmamakla birlikte bir avukatın sunacağı dosyadaki tüm atıfları, olguları ve argümanları kontrol etmesi ve doğru ve düzgün olduklarından emin olması gerekmektedir. Temyiz aşamasında gereksiz iddialarda bulunulduğunda zarar gören sadece taraflar değildir. Uzun yıllar anlaşmazlıkların çözümünü bekleyen diğer başvurucular da zarar görmektedir. Aynı şekilde temyiz sistemi ve vergi mükellefleri

bağlamıştır. Diğer bir ifadeyle temyiz konusunu yine de esastan incelemiştir. Fakat avukata yaptırım uygulayacağını da hemen dipnotta ifade etmiştir. Noland v. Land of the Free, L.P., et al., 11.

[43] Noland v. Land of the Free, L.P., et al., 9-11, 19, 25-26, 32.

de mahkemenin zamanının ve kaynaklarının boşa harcanmasından ötürü zarar görmektedir.[44]

Mahkemenin yer verdiğimiz değerlendirmelerine ek olarak belirtelim ki, Kaliforniya Barosunun yapay zekanın kullanımına ilişkin yayımlamış olduğu kılavuz[45] ile konunun popüler basın kaynaklarında yıllardır yer alıyor olması da Temyiz Mahkemesi tarafından avukatın aleyhine olacak şekilde değerlendirilmiştir. Zira avukatların ilgili kaynaklar aracılığıyla yapay zeka halüsinasyonundan haberdar olması ve konuyu bilmesi gerektiği ifade edilmiştir.[46]

Burada belirtelim ki, ülkemizde de baroların bu konuya ilişkin çeşitli çalışmaları bulunmaktadır. Örneğin Ankara Barosu, Avukatlıkta Yapay Zeka Araçlarının Kullanımı Rehberi'ni yayımlamıştır.[47] Rehberde yapay zekanın barındırdığı problemlerin genelinin anlatılmasının yanı sıra halüsinasyon konusuna da değinilmiştir. İstanbul Barosu 21-22 Şubat 2026 tarihlerinde "Yapay Zeka Çağında Avukatlık Konferansı" düzenlemiştir.[48] Keza Trabzon ve Muş Barolarınca "Yapay Zekanın Kullanılmasında Mesleki Sorumluluk ve Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar" başlıklı duyuru yapılmıştır.[49] Baro-



[44] Noland v. Land of the Free, L.P., et al., 22-26, 29.

[45] Kılavuz için bkz. The State Bar of California, "Practical Guidance fort the Use of Generative Artificial Intelligence in the Practice of Law", https://www.calbar.ca.gov/sites/default/files/portals/0/documents/ethics/Generative-AI-Practical-Guidance.pdf, (Erişim Tarihi: 16.02.2026).

[46] Noland v. Land of the Free, L.P., et al., 26-27.

[47] Ankara Barosunun yayımladığı rehber için bkz. Ankara Barosu Hukuk Bilişim İnovasyon ve Teknoloji Merkezi, "Avukatlıkta Yapay Zeka Araçlarının Kullanımı Rehberi", https://www.ankarabarosu.org.tr/serve/file/bc4de0be-b5fa-11ef-8f94-000c29c9dfce/yapay_zeka_araclarnn_kullanm_rehberi_X1.pdf, (Erişim Tarihi: 17.02.2026).

[48] Konferans duyurusu için bkz. İstanbul Barosu, "Yapay Zeka Çağında Avukatlık", https://istanbulbarosu.org.tr/duyurular/yapay-zeka-caginda-avukatlik, (Erişim Tarihi: 01.03.2026); Konferans Youtube platformu üzerinden de yayınlanmıştır. Youtube yayını için bkz. Yapay Zeka Çağında Avukatlık I. Oturum, https://www.youtube.com/watch?v=t6u7_M_RXXs, (Erişim Tarihi: 01.03.2026).

[49] Muş Barosunun duyurusu için bkz. Muş Barosu, "Yapay Zekâ Kullanımında Mesleki Sorumluluk ve Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar Hakkında Duyuru",

ların yayımladıkları kılavuzlar, düzenledikleri meslek içi eğitimler, yaptıkları meslek içi uyarılar, ülkemizde de avukatlarca olası bir "bilmiyordum" savunmasını geçersiz kılmalıdır.

## B. İngiltere'de Yaşanan Vakalar

### *1. İngiltere Yüksek Mahkemesinin 6 Haziran 2025 Tarihli Kararı*

İngiltere Yüksek Mahkemesi, 6 Haziran 2025 tarihli kararında iki ayrı davayı birlikte ele alarak yapay zeka halüsinasyonuna ilişkin önemli değerlendirmelerde bulunmuştur.[50] Yüksek Mahkemeye göre, sorunlar avukatların yapay zeka kullanarak yazılı hukuki argümanlar oluşturup bunları kontrol etmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu da genellikle yanlış/sahte bir atıf veya alıntının mahkemeye sunulmasıyla meydana gelmektedir. Ayrıca Yüksek Mahkemenin düşüncesine göre, ChatGPT gibi büyük dil modeliyle eğitilmiş ücretsiz olarak erişilebilen üretken yapay zeka araçları güvenilir hukuki araştırma yapma kapasitesine sahip değildir. Çünkü böyle araçlar görünüşte tutarlı ve makul yanıtlar üretebilir ancak bu yanıtlar; tamamen yanlış olabilir, kendinden emin iddialarda bulunabilir, var olmayan kaynaklara atıfta bulunabilir, gerçek bir kaynaktan alıntı yapıyor gibi görünebilirler. Öte yandan Yüksek Mahkemece yapay zeka güçlü bir teknoloji olarak addedilmiştir. Gelecekte davaların yürütülmesinde sürekli ve önemli bir rol oynamasının muhtemel olduğu kararda ifade edilmiştir. Ancak yapay zekanın fırsatların yanı sıra riskler de barındırmakta olduğu kararda vurgulanmıştır. Bu nedenle risklere rağmen yapay zekadan yararlanan avukatların, yaptıkları



https://www.musbarosu.org.tr/Detay/yapay-zek-kullaniminda-mesleki-sorumluluk-ve-dikkat-edilmesi-gereken-hususlar-hakkinda-duyuru-310121, (Erişim Tarihi: 17.02.2026); Trabzon Barosunun duyurusu için bkz. Trabzon Barosu, "Yapay Zekâ Kullanımında Mesleki Sorumluluk ve Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar Hakkında Duyuru", https://www.trabzonbarosu.org.tr/Detay/yapay-zek-kullaniminda-mesleki-sorumluluk-ve-dikkat-edilmesi-gereken-hususlar-hakkinda-duyuru-309437, (Erişim Tarihi: 17.02.2026).

[50] Aktaracağımız Yüksek Mahkeme kararını incelemek için bkz., King's Bench Division of the High Court, Ayinde v. Haringey, Al Haroun v. Qatar, 06.06.2025, https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2025/06/Ayinde-v-London-Borough-of-Haringey-and-Al-Haroun-v-Qatar-National-Bank.pdf, (Erişim Tarihi: 22.02.2026).

araştırmaların doğruluğunu kontrol etme yükümlülüğünün bulunduğu belirtilmiştir.[51]

Kararda avukatların ilgili yasalar uyarınca hangi yükümlülükler altında oldukları da belirtilmiştir. Buna göre, avukatların görevlerini dürüst bir şekilde yerine getirmesi ve mesleğe olan güveni zedeleyecek davranışlarda bulunmaması gerekmektedir. İlave olarak avukatlar mahkemeyi yanıltmamakla ve mahkemenin zamanını boşa harcamasına neden olacak hususları yapmamakla yükümlü tutulmuştur. Aynı zamanda Baro Konseyi (*The Bar Council*) gibi kurulların yapay zeka kullanımıyla ilgili yayımlamış olduğu rehberlerdeki cümlelere de kararda yer verilmiştir. Böylece avukatların bu kurulların da yayımlamış olduğu rehberleri dikkate almakla yükümlü olduğu ifade edilmiştir.[52]

Ayrıca Yüksek Mahkeme adaletin işleyişine müdahale etme amacıyla mahkemeye kasten birtakım sahte materyaller sunulmasının suç olduğunu ve müebbet hapis cezasına kadar yaptırım uygulanmasının mümkün olduğunu da vurgulamıştır. Hatta yapay zekaya dayalı olmayan, geçmiş başka bir örneği göstererek, mahkemeye sahte yetki belgesi sunan bir baro üyesi hakkında 12 ay hapis cezası verilmiş olduğunu belirtmiştir. Keza mahkemenin gerçekmiş gibi değerlendirmesini sağlamak için sahte içeriklerin mahkemeye sunulmasının kişinin bilgi düzeyine göre değişecek şekilde mahkemeye saygısızlık suçunu teşkil edebileceğini; bu suçun cezasının da iki yıla kadar hapis cezası olduğunu ifade etmiştir.[53]

Her iki davada da sahte atıflar söz konusu olmasına rağmen Yüksek Mahkeme tarafından ciddi bir yaptırımda bulunulmamıştır. Zira avukatların yapmış oldukları açıklamalar, mahkemeye karşı dürüst hareket ederek sorumluluklarını kabul etmiş olmaları, diledikleri özürler ve hali hazırda ilgili avukatlık kurullarınca incelemeye alınmış olmaları mahkeme için yeterli görülmüştür. Fakat bu kararın emsal teşkil etmemesi gerektiği de Yüksek Mahkemece belirtilmiştir. Yüksek Mahkeme son olarak, Baro Konseyi, Hukuk Derneği (*The Law Society*) ile avukatların eğitimi ve disiplinine ilişkin



[51] Ayinde v. Haringey, Al Haroun v. Qatar, 2-3

[52] Ayinde v. Haringey, Al Haroun v. Qatar, 3-6.

[53] Ayinde v. Haringey, Al Haroun v. Qatar, 7.

görevleri olan *The Council of the Inns of Court*'a[54]; kamuoyunun adalete olan güvenini koruyacak ve mesleki etik standartlarına uygun bir çerçeveye oturtulmasını tesis edecek şekilde yapay zeka kullanımına dair acilen gerekli adımları atmaları yönünde bir çağrıda bulunmuştur.[55]

### 2. İngiltere Yüksek Mahkemesinin Kararının Ardından Yaşanan Güncel Gelişmeler

İngiltere Yüksek Mahkemesi kararında hemen ciddi bir yaptırımda bulunmak yerine, öncelikle yapay zekayla hukuki iş ve işlemler yapıldığında dikkatli olunmasını sağlayacak bir düzenin oturtulması gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle İngiltere'de çeşitli hukuk otoriteleri tarafından bu konuya ilişkin mevcut olan kılavuz ve rehber gibi yol gösterici kaynaklarda yeni düzenlemelere gidilmiştir.

*The Council of the Inns of Court*'un avukatları eğitmekle yükümlü olan *Inns of Court Colege of Advocacy* biriminin yayımlamış olduğu Ağustos 2025 tarihli Hukuk Araştırması Rehberinin[56], dokuzuncu bölümünde Yapay Zeka ve Hukuk Araştırması başlığına yer verilmiştir. Rehberde özel olarak hukuk araştırmalarında yapay zekaya güvenilmesinin risklerine dikkat edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Yapay zekanın halüsinasyon görebileceği ve sahte atıflarda bulunabileceği açıkça ifade edilmiştir.[57]

Yüksek Mahkemenin kararında adım atması için işaret ettiği Baro Konseyi, önceden hazırlamış olduğu Büyük Dil Modellerine Dayalı Üretken Yapay Zeka Yazılımları ve ChatGPT'nin Kullanımında Dikkat Edilmesi Gerekenler



[54] İngiltere'de mahkeme salonunda savunma yapabilen avukatların (*barrister*) Baro Konseyine katılabilmeleri için öncesinde mutlaka dört adet *Inns of Court*'tan birisine katılmaları gerekmektedir. *The Council of the Inns of Court* ise *Inns of Court*'ların bir arada çalışmasını sağlayan üst kuruluştur. Her bir *Inns of Court*'un üyelerine dair eğitim ve disiplin konularında görevleri bulunmaktadır. Bilgi için bkz. https://www.barcouncil.org.uk/about/about-us/other-organisations/inns-of-court.html, (Erişim Tarihi: 23.02.2026).

[55] Ayinde v. Haringey, Al Haroun v. Qatar, 16-18, 20-21.

[56] Rehber için bkz. ICCA Bar Course 2025 Legal Research Guide, https://www.graysinn.org.uk/app/uploads/2025/09/20250903_GraysInn_Inns-Libraries-ICCA-Legal-Research-Guide-September-2025-003.pdf, (Erişim Tarihi: 23.02.2026).

[57] ICCA Bar Course 2025 Legal Research Guide, 84-85.

başlıklı kılavuzunu güncellemiştir.[58] Kılavuzda büyük dil modellerinin ne olduğu gibi temel bilgilerin yanı sıra barındırdığı tehlikelerden de bahsedilmektedir. Yalnızca bilgi hataları ve halüsinasyon konularına değil ayrıca kara kutu problemi[59], önyargı gibi yapay zekanın barındırdığı diğer problemlere de kılavuzda yer verilmektedir. Ancak Yüksek Mahkemenin çağrısı üzerine özellikle halüsinasyon konusu daha da detaylandırılmıştır. Koyu puntolarla büyük dil modellerinin yanılmaz olmadığı ve hukuki bir uzmanın yerini alamayacağı vurgulanmıştır. Tüm hukuki işlerin sorumluluğunun avukatlarda olduğu açıkça belirtilmiştir.[60]

Diğer bir gelişme ise avukatlar yerine yargı görevlileri için meydana gelmiştir. İngiltere'deki yargı organı mensupları için hazırlanan yapay zeka kılavuzu, Yüksek Mahkemenin kararından sonra, 31 Ekim 2025 tarihinde güncellenmiştir.[61] Genel olarak kılavuzda yapay zekaya ilişkin temel kavramlar, yapay zekanın olması gereken kullanım şekli ve barındırdığı olası tehlikeler açıklanmaktadır. Halüsinasyon problemine de dikkat çekilmekte, yapay zekanın hayali atıflar ve alıntılar yapabileceği, var olmayan yasal



[58] Kılavuz ilk olarak 30 Ocak 2024 tarihinde hazırlanmış, 25 Kasım 2025 tarihinde ise yeniden gözden geçirilmiştir. Kılavuz için bkz. The Bar Council, "Considerations when using ChatGPT and generative artificial intelligence software based on large language models", https://www.barcouncilethics.co.uk/wp-content/uploads/2024/01/Considerations-when-using-ChatGPT-and-generative-artificial-intelligence-Nov-2025.pdf, (Erişim Tarihi: 10.03.2026).

[59] Yapay zeka geliştiricileri tarafından *black box problem* olarak adlandırılan kara kutu problemi, yapay zeka araçlarının (büyük dil modelleri de dahil olmak üzere) teknik yapısından kaynaklanan şeffaflık ile ilgili temel bir sorundur. Kara kutu, yapay zekanın karar alma süreçlerinin ve ulaştığı çıktıların nedeninin açıklanamamasını ifade etmek için kullanılan bir ifadedir. Günümüzde bu konuda yapay zeka geliştiricileri tarafından şeffaflığın sağlanabilmesi için mühendislik çalışmaları yürütülmektedir. Belirli yöntemlerle gelişmeler kaydedilmiş olmakla birlikte sorun hala devam etmektedir. Kılavuzda da ilgili sorun hakkında bilgiler verilmiştir. Bkz. The Bar Council, "Considerations when using ChatGPT", 8.

[60] The Bar Council, "Considerations when using ChatGPT", 2-3.

[61] Güncellenmiş kılavuz için bkz. Courts and Tribunals Judiciary, "Artificial Intelligence (AI) Guidance for Judicial Office Holders", https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2025/10/Artificial-Intelligence-AI-Guidance-for-Judicial-Office-Holders-2.pdf, (Erişim Tarihi: 10.03.2026).

metinleri sanki varmış gibi yazabileceği belirtilmektedir.[62] Ek olarak yargı mensuplarına; avukatların mahkemeye sundukları belgelerden sorumlu oldukları ve doğruluğunu sağlamakla yükümlü oldukları hatırlatılmaktadır. Ancak yeni teknolojilere aşina olana kadar avukatlara sorumluluklarının kendilerine anımsatılmasının yerinde olacağı ifade edilmiştir.[63]

### C. Fransa'da Yaşanan Vakalar

Mahkemeye sunulan dilekçelerde yapay zeka kullanımından kaynaklanan hayali atıf, alıntı problemi Fransa'da da yaşanmıştır. Ancak belirtelim ki bu husus Fransa için henüz çok yenidir. Zira yapay zeka kullanılmasından şüphelenilen ilk vakalar 2025'in Aralık ayında tespit edilmeye başlanmıştır.[64]

İlk yapay zeka halüsinasyonu olarak görülen vakalar, 3 Aralık 2025 tarihli Grenoble İdare Mahkemesinin kararı[65], 18 Aralık 2025 tarihli Périgueux Adli Mahkemesinin kararı[66] ve 29 Aralık 2025 tarihli Orléans İdare Mahkemesinin kararında[67] yer bulmuştur. Her üç olayda da hayali mahkeme



[62] Courts and Tribunals Judiciary, "Artificial Intelligence", 5.

[63] Courts and Tribunals Judiciary, "Artificial Intelligence", 6.

[64] Yapay zekadan kaynaklanan halüsinasyon vakalarının Fransız yargısına da ulaştığı yönünde haber metni için bkz. Jacques Cheminat, "Les hallucinations de l'IA arrivent dans les juridictions françaises", https://www.lemondeinformatique.fr/actualites/lire-les-hallucinations-de-l-ia-arrivent-dans-les-juridictions-francaises-99126.html, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

[65] Karar için bkz. Tribunal administratif de Grenoble, 03.12.2025, https://justice.pappers.fr/decision/42507c1f3484acda08f887bd62055b4942a38f3b, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

[66] Mahkemenin adı *Tribunal Judiciaire de Périgueux Pole Social* olup; mahkeme sosyal güvenlik, sosyal yardım gibi konular hakkında meydana gelen uyuşmazlıklara bakmakla görevlidir. Konuyla ilgili Fransız kaynaklarda mahkeme adı için sadece *le tribunal judiciaire de Périgueux* ifadesine yer verilmekte olduğundan biz de mahkemenin adını Périgueux Adli Mahkemesi olarak çevirmeyi çalışmamızda uygun gördük. Karar için bkz. Tribunal Judiciaire de Périgueux, 18.12.2025, https://websitedc.s3.amazonaws.com/documents/Anonym_France_18_December_2025.pdf, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

[67] Karar için bkz. Tribunal administratif d'Orléans, 29.12.2025, https://websitedc.s3.amazonaws.com/documents/TA_Orleans_n_2506461_France_29_dec._2025.pdf, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

kararı künyelerine atıflar yapılmıştır ve durum hakimlerce tespit edilmiştir. Ancak üç mahkeme kararı arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Grenoble İdare Mahkemesi, mahkemeye sunulan dilekçede uydurma atıfların olduğunu tespit etmiş ve bunun yapay zeka ürünü olduğunu belirtmiştir. Fakat halüsinasyon görmesinden kaynaklandığını açıkça ifade etmemiştir. Oysa Périgueux Adli Mahkemesi, kararında doğrudan halüsinasyon kelimesini kullanmıştır. Orléans İdare Mahkemesinin kararı ise Périgueux Adli Mahkemesi kararındaki gibi halüsinasyon kelimesini içermekle birlikte verilecek karar şeklini sistematikleştiren bir karar olmuştur. Zira 2026 yılındaki kararlar incelendiğinde Orléans İdare Mahkemesindeki karara benzer ifadelerin artık kullanılmaya başlandığı görülmektedir. Ayrıca Grenoble İdare Mahkemesindeki vakada avukatla temsil söz konusu değilken, diğer iki mahkemedeki vakalarda hata yapanlar avukatlar olmuştur.

Kararların neticeleri arasında da farklılık bulunmaktadır. Grenoble İdare Mahkemesi, mahkemeye başvuru dilekçesinin hukuki dayanaktan yoksun olması nedeniyle başvuruyu reddetmiştir. Périgueux Adli Mahkemesi ile Orléans İdare Mahkemesi ise dava konusu somut olay hakkında yine de bir hüküm vermiştir. Ancak iki mahkeme de hükümlerine ek olarak; davada bu hatayı yapan avukatlar hakkında uyarı niteliğinde bir ifadeye yer vermiştir. Uyarıda, gelecekte bu avukatların yaptıkları atıfların uydurma veya yapay zeka halüsinasyonu olmadığını doğrulamak üzere mahkemece davet edileceği belirtilmiştir.



Takvimler 2026 yılını gösterdiğinde de durum değişmemiş ve vakalar yaşanmaya devam etmiştir. Rennes İdare Mahkemesi 28 Ocak 2026 tarihli kararında[68] mahkemeye başvuruyu reddetmiştir. Zira dilekçe hazırlanış biçimiyle mahkeme tarafından anlamlandırılamamıştır. İddiaların soyut kalması, somut olayla ilişkilendirilememesi mahkemece dilekçenin bir yapay zeka tarafından yazıldığı şeklinde yorumlanmıştır. Hemen ifade edelim ki, bu davada da avukatla temsil edilme söz konusu olmamıştır ve belirttiğimiz üzere netice başvurunun reddi olmuştur. Buna karşın avukatla başvurunun yapılmış olduğu Bordeaux İdari İstinaf Mahkemesinin 26 Şubat 2026 tarihli

[68] Karar için bkz. Tribunal administratif de Rennes, 28.01.2026, https://websitedc.s3.amazonaws.com/documents/1770054188254.pdf, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

kararında[69], avukatın dilekçesinde hayali atıflara yer verdiği tespit edilmiş ise de başvuru reddedilmemiştir. İstinaf incelemesi yine de gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte İstinaf Mahkemesi, Périgueux ve Orléans Mahkemelerinin kararındaki uyarıyı aynı ifadelerle bu vakadaki avukat için de yapmıştır.

Kararlar hakkında genel bir değerlendirme yapıldığında mahkemelerin, avukatla temsil söz konusu olmadığında başvuruyu reddettiği; avukatla temsiliyet olduğunda ise başvuruyu inceleyerek karara bağladığı fakat avukatlar hakkında uyarıda bulunduğu söylenebilecektir.[70] Mahkemelerin ilgili avukatlar hakkında verdiği uyarı ise özel olarak değerlendirilmeye muhtaçtır. Öncelikle açıkladığımız mahkeme kararlarının halka açık bir şekilde yayımlandığı belirtilmelidir. Bu kararlarda avukatların isimlerinin de açıkça yazıldığı göz önünde bulundurulmalıdır. Buradan hareketle mahkemece söz konusu avukatların dilekçelerinin teyit edilmeye muhtaç olduğunun belirtilmesinin önemi daha da artmaktadır. Zira herkese avukatın yaptığı işlemlerin şüpheli olduğu adeta ilan edilmiş olmaktadır. Bu bağlamda mahkemece yumuşak ama etkili bir yaptırım uygulandığı söylenebilir.



Yine de ifade edilmelidir ki, henüz yapay zeka halüsinasyonundan ötürü avukatlar hakkında disiplin cezası veya başka çeşit bir yaptırım uygulandığına dair Fransız kamuoyuna yansıyan bir haber bulunmamaktadır. Ancak avukatların disiplin sorumluluğunun mevcut kurallar çerçevesinde oluşabileceği belirtilmektedir.[71] Zira Ulusal Barolar Konseyinin (*Conseil national des barreaux*) avukatlık meslek kurallarını belirlediği Avukatlık Mesleğinin

[69] Karar için bkz. Cour administrative d'appel de Bordeaux, 26.02.2026, https://websitedc.s3.amazonaws.com/documents/1772365389985.pdf, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

[70] Patrick Lingibé, "L'intelligence artificielle générative à l'épreuve du prétoire: l'émergence d'une jurisprudence transversale sur les hallucinations algorithmiques", https://www.lexbase.fr/article-juridique/132589747-commentaire-lintelligence-artificielle-generative-a-lepreuve-du-pretoire-lemergence-dune-jurispruden, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

[71] Patrick Lingibé, "L'intelligence artificielle générative", https://www.lexbase.fr/article-juridique/132589747-commentaire-lintelligence-artificielle-generative-a-lepreuve-du-pretoire-lemergence-dune-jurispruden, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

Ulusal İç Yönetmeliğinde[72] (*Règlement Intérieur National de la profession d'avocat*) avukatların özen yükümlülüğü düzenlenmektedir (m. 1.5). Ayrıca aynı düzenlemenin 1.3 maddesinin 4. cümlesinde avukatların müvekkillerine özen ve dikkatle davranmaları gerektiği açıkça ifade edilmektedir. Buna ek olarak 27 Kasım 1991 tarih ve 91-1197 sayılı Avukatlık Mesleğini Düzenleyen Kararnamenin[73] madde 183 ila 186 hükümlerinde disiplin yaptırımları yer almaktadır. Özellikle m. 183 hükmünde, kanun ve yönetmelik gibi düzenlemelerin ihlalinin yanı sıra meslek kurallarına da aykırı davranılması halinde m. 184 hükmünde belirtilen disiplin cezalarının uygulanacağı belirtilmektedir. Diğer bir ifadeyle Kararnamenin m. 183 hükmü avukatların disiplin sorumluluğunun oluşması bakımından geniş bir çerçeve çizmektedir. Buradan hareketle avukatların dilekçelerindeki tavır tutumları da özen yükümlülüğü kapsamında değerlendirilmektedir. Dolayısıyla da avukatların disiplin cezasına tabi tutulabilecekleri ifade edilmektedir.[74]

Fransız hukukunda konunun güncelliği gözetilerek konu hakkında çeşitli değerlendirmeler yapılmaktadır.[75] Özellikle Périgueux Adli Mahkemesinin 18 Aralık 2025 tarihli kararında, halüsinasyon kelimesini açıkça kullanmış



[72] Kurallar için bkz. Conseil national des barreaux, Règlement Intérieur National de la profession d'avocat, https://cnb.avocat.fr/medias/file/rinconsolide-final---maj-10032026-69b3efdd32d1b4.99657001.pdf, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

[73] Kararname için bkz., Décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat, https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000356568, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

[74] Mickael Auguy, "Hallucinations IA: décisions françaises et risques pour avocats", https://www.mickaelauguy.fr/hallucinations-ia-decisions-francaises-et-risques-pour-avocats/, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

[75] Konu hakkındaki güncel yazılardan bazıları; Gabriel Thierry, "Ces juristes qui s'exaspèrent d'une mauvaise utilisation de l'IA générative", https://www.dalloz-actualite.fr/flash/ces-juristes-qui-s-exasperent-d-une-mauvaise-utilisation-de-l-ia-generative, (Erişim Tarihi: 23.03.2026); Damien Charlotin, "Les hallucinations de l'intelligence artificielle s'invitent devant les juridictions françaises", https://blog.doctrine.fr/les-hallucinations-de-lintelligence-artificielle-sinvitent-devant-les-juridictions-francaises/, (Erişim Tarihi: 23.03.2026); Ayrıca yazarın mahkemelerdeki yapay zeka halüsinasyonu vakalarını derlediği internet sitesi de bulunmaktadır. Site için bkz. https://www.damiencharlotin.com/hallucinations/?q=&sort_by=-date&period_idx=0, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

olması Fransız yargısı açısından önemli bir gelişme olarak görülmüştür. Çünkü bir Fransız mahkeme kararında teknik bir ifade olan halüsinasyon kelimesinin ilk kez ve doğrudan kullanılması bu kararla olmuştur. Ayrıca bu durum, yapay zekaya dair gelişmelerden ve problemlerden Fransız yargıçların da haberdar olduğu yönünde yorumlanmıştır.[76] Bir diğer gelişme ise Ulusal Barolar Konseyinin 12-13 Mart 2026 tarihlerinde düzenlediği genel kurul toplantısında olmuştur.[77] Toplantı neticesinde avukatlar için yapay zeka araçlarının kullanımında yol gösterici nitelikte bir kılavuz oluşturulmuştur. Kapsamlı bir etik çerçeve sunduğu ifade edilen kılavuzda, mesleğin temel ilkelerine uygun bir şekilde avukatların yapay zekayı mesleklerine entegre edebilmeleri amaçlanmıştır.[78] Sonuç olarak yapay zeka halüsinasyonu Fransız hukukunda yeni karşılaşılan bir problem olmakla birlikte Fransız hukuk camiası tarafından yakından takip edilmektedir. Gelişmelere göre güncel adımlar atılmaktadır.

## IV. TÜRK HUKUKUNDA AVUKATLARIN DÜRÜST DAVRANMA VE ÖZEN YÜKÜMLÜLÜĞÜ



Adaletin savunucusu olan avukatların, mesleklerini icra ederken yerine getirmekle mükellef olduğu çeşitli yükümlülükleri bulunmaktadır. Bir avukatın mesleğini icra ederken dürüst davranmaması, gerekli özeni göstermemesi avukatlık mesleğinin varlığıyla zıtlık gösterecektir. Hukuku savunan birisinden beklenen, davranışlarında da bunu sergilemesidir. Dolayısıyla yargının üç sacayağından savunma makamını teşkil eden avukatların, mahkemeye yanıltıcı, uydurma bilgi ve belgeler sunarak müvekkilini savunması mesleğin onuruna yakışacak davranışlar değildir.[79]

---

[76] Philippe Rodhain, "Intelligence artificielle et Droit: la problématique des hallucinations jurisprudentielles.", https://www.village-justice.com/articles/intelligence-artificielle-droit-hallucinations-jurisprudentielles,56078.html, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

[77] Genel kurulda görüşülen konular için bkz. https://cnb.avocat.fr/assembleegenerale/retour-sur-l-assemblee-generale-des-12-13-mars-2026, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

[78] Kılavuz sadece avukatlara sunulmuş olup, kamuoyuyla paylaşılmamıştır. Kılavuza ilişkin duyuru metni için ise bkz. https://cnb.avocat.fr/actualite/le-cnb-adopte-un-guide-sur-la-deontologie-et-l-intelligence-artificielle, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

[79] Nitekim yargı kararlarında avukatlar daha ağır koşullara tabi tutulmaktadır. Örneğin Yargıtayın vermiş olduğu bazı kararlarda avukatın sorumluluğunun daha sert olduğunu ifade ettiği, özen yükümlülüğü bakımından alelade vekilin özen yükümlülüğünden

Avukatlık Kanununun m. 2/1 hükmünde avukatlığın amacı tanımlanmıştır. Hükme göre "*Avukatlığın amacı; … her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları … nezdinde sağlamaktır.*" Bu doğrultuda avukatlar hakkaniyetin yerini bulması için çabalayacak ve adımlarını bu yönde atacaktır. Mezkur Kanunun m. 34 hükmünde ise "*Avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler*" cümlesine de yer verilerek, daha açık ve vurgulu bir şekilde avukatlık görevinin nasıl yerine getirileceği ifade edilmiştir. İlave olarak Kanunda da işaret edildiği üzere, avukatlar yalnızca Kanuna riayet etmeyecek, meslek kurallarına da uyacaktır. Dolayısıyla 26 Ocak 1971 tarihinde yayımlanan Türkiye Barolar Birliği (TBB) Meslek Kurallarına da avukatların uygun hareket etmesi gerekmektedir. Meslek kurallarında da bir avukatın işine tam bir sadakat göstereceği, "*mesleki çalışmasını kamunun inancını ve mesleğe güvenini sağlayacak biçimde*" yürüteceği belirtilmiştir (m. 3). Ayrıca bir avukatın "*mesleğin itibarını zedeleyecek her türlü tutum ve davranıştan kaçınmak*" zorunda olduğu da ifade edilmiştir (m. 4). Yine meslek kurallarında avukatlar için "*yazarken de, konuşurken de düşüncelerini olgun ve objektif bir biçimde*" açıklaması; "*mesleki çalışmasında hukukla ve yasalarla ilgisiz açıklamalardan*" kaçınması gerektiğinin üzerinde durulmuştur (m. 5). Bu bağlamda mevcut kurallar altını çizerek göstermektedir ki bir avukatın görevini yerine getirirken özen göstermesi ve dürüst davranması mesleğin temel yükümlülükleridir.

Bir avukatın özen yükümlülüğünü yerine getirmesi için kendisinden beklenen çeşitli davranışlar bulunmaktadır. Bu davranışlara; mevzuatı bilmesi ve güncel gelişmeleri takip etmesi, güncel yargı içtihatlarını bilmesi, öğretideki güncel gelişmelerden haberdar olması, yürüttüğü iş ve işlemler hakkında düzenli dosya tutması, müvekkilinin talimatlarını zamanında yerine getirmesi, mesleğine özveriyle yaklaşması gibi tutumlar örnek olarak

çok daha ağır olduğunu vurguladığı belirtilmektedir. Bkz. Cenk Akil, "Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Kararları Işığında Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü", *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2, Sayı 1 (2012), 14-23; Veysel Başpınar, "Avukatın Özen Borcu", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12, Sayı 1-2 (2008), 48, 51.

sayılabilir.[80] Ayrıca avukatlar, il barolarınca yayımlanan kılavuzlar da dahil olmak üzere TBB çatısı altında yürütülen çalıştaylar hakkında da bilgi sahibi olmalıdır. Vekalet sözleşmesinin de bir gereği olarak avukat, basiretli bir vekilin göstermesi gereken davranışları yerine getirmekle yükümlüdür.[81] Bu bağlamda bir avukat teknolojik ilerlemeler de dahil olmak üzere, mesleğine dair meydana gelen güncel gelişmeleri yakından takip etmek mecburiyetindedir. Mesleğini icra ederken ise güncel hususlardan yararlanmakla birlikte olası risklerinden de kaçınmalıdır. Bu doğrultuda avukatlarca yapay zeka etik kurallara uygun bir şekilde kullanılabilecektir. Fakat kullanılması halinde nasıl ki yararlarından istifade ediliyorsa oluşabilecek sorunlarının da üstlenilmesi gerekecektir. Kamuoyunda yaygın olarak bilinen ve barolarca üzerinde durulan bir konunun sorunlarının avukatlarca bilinmemesi de mümkün değildir.[82] Dolayısıyla yapay zeka kullanan bir avukat, bu riskleri gözeterek kullanmak zorundadır.

22 Kasım 2001 tarih ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun m. 2/1 hükmü, hukukumuzun temel kurallarından olan dürüstlük kuralını kişilerin statüsüne bakılmaksızın herkes için zorunlu kılmıştır. Bu kuralın usul hukukuna bir yansıması olan HMK m. 29/1 hükmü de tarafları dürüst davranmakla yükümlü tutmuştur. Ancak bu genel kurallara gerek kalmaksızın Avukatlık Kanunu uyarınca da avukatlar dürüst davranmak



[80] Semih Güner, "Avukatın Özen Yükümlülüğü", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 2 (2000), 564 vd.; Akil, "Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü", 14-23; Başpınar, "Avukatın Özen Borcu", 52-55;

[81] Aslan ve Güler, "Vekilin Özen Yükümlülüğü ve Basiretli Vekil Kavramı", 65; Başpınar, "Avukatın Özen Borcu", 45.

[82] Örneğin Türkiye Barolar Birliği 14-15 Şubat 2026 tarihlerinde Yapay Zeka ve Avukatlık Çalıştayı tertiplemiştir. Çalıştaya dair haber metni için bkz. TBB, "TBB Yapay Zeka ve Avukatlık Çalıştayı Tamamlandı", https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/tbb-yapay-zeka-ve-avukatlik-calistayi-tamamlandi-86281, (Erişim Tarihi: 17.02.2026); Keza İstanbul Barosu Bilişim Hukuku Komisyonu da bu konuda çeşitli yayınlarda bulunmuştur. Komisyona ait yapay zeka ile ilgili yayınlara ulaşmak için bkz. https://istanbulbarosu.org.tr/komisyon/34/yayinlar, (Erişim Tarihi: 17.02.2026); Daha önce de ifade ettiğimiz üzere Ankara Barosu bu konuda bir rehber yayımlamıştır. Bkz. Ankara Barosu Hukuk Bilişim İnovasyon ve Teknoloji Merkezi, "Avukatlıkta Yapay Zeka Araçlarının Kullanımı Rehberi", https://www.ankarabarosu.org.tr/serve/file/bc4de0be-b5fa-11ef-8f94-000c29c9dfce/yapay_zeka_araclarnn_kullanm_rehberi_X1.pdf, (Erişim Tarihi: 17.02.2026).

mecburiyetindedir. Dürüstlük kuralı yargılamanın başlangıcından bitimine kadar uyulması gereken ve taraflarca ileri sürülebileceği gibi mahkemelerce de re'sen dikkate alınan bir kuraldır. Dürüstlük kuralı kapsamında avukat gerçek olmadığını bildiği iddiaları yargılamada ileri sürememektedir. Yalan beyanda bulunamamaktadır. Keza hukuki ve maddi dayanağı olmayan hususlar için dava açamamaktadır. Gereksiz yere yargılamayı uzatacak davranışlarda da bulunamamaktadır. Şüphesiz ki avukatlar bu hassasiyeti hem yazılı hem de sözlü olarak göstermekle yükümlüdür. Nihayetinde doğruluk ve onur içerisinde görevini yerine getirmekle mükellef olan avukatların, dürüst davranması gerekmektedir.[83]

Dürüstlük kuralının ihlal edilip edilmediğinin değerlendirilmesinde avukatlar için temel alınacak ölçüt, hukukçu olmayan kişilere göre çok daha ağır olacaktır.[84] Zira adaletin yerini bulmasında aktif rol alan avukatların, dürüstlük kuralını içselleştirmiş olması gerekir. Bu doğrultuda bir avukatın mahkemeye sunacağı dilekçede yanıltıcı, aldatıcı, uydurma, sahte belgelere, ifadelere yer vermesi beklenemeyecektir. Yapay zekanın halüsinasyon görmesi sonucu bu durumlar oluşsa dahi avukatın dilekçesindeki hataları fark etmesi ve mahkemeye dilekçesini doğru şekliyle sunması gerekecektir. Zira *avukat bir hukuk adamıdır, kendisine duyulan güvene layık olmalıdır.*[85]

İlgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen avukatlar, yargılamanın başarılı olmasına engel olacak ve yargı kalitesinde düşüşe neden olacaktır. Savunma



[83] Muhammet Özekes, "Yargılamada Dürüstlük Kuralına Aykırı Davranan Taraf Aleyhine Hükmedilecek Vekâlet Ücreti", *Legal Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi*, 1, Sayı 1 (2005), 35; Nesibe Kurt Konca, "Dürüstlük Kuralı Perspektifinden Avukatlık Mesleği", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5, Sayı 1 (2020), 2054; Orhan Emre Konuralp, "Avukatın Yargılamadaki Rolü Açısından Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Dürüstlük Kuralı ve Doğruyu Söyleme Yükümlülüğüne İlişkin 29'uncu Maddesinin Avukatlar Açısından Uygulanabilirliği", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5, Sayı 1 (2020), 2106; Ceren Demirel Mit, "Dürüst Davranma ve Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü ile Bu Yükümlülüklere Aykırılığın Yaptırımı", *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11, Sayı 2 (2025), 344-345, 369; HMK m. 29 hükmünün vekilleri de kapsayıp kapsamadığına ilişkin doktrinde ihtilaf olduğu belirtilmektedir. Bu konudaki görüşlere dair ayrıca bkz. Demirel Mit, "Dürüst Davranma", 352-353; Konuralp, "Dürüstlük Kuralı", 2103-2106.

[84] Kurt Konca, "Avukatlık Mesleği", 2059.

[85] Güner, "Avukatın Özen Yükümlülüğü", 571.

hakkının sahte, uydurma, aldatıcı bilgi belgeler için değil, adil yargılamanın gereği olarak kullanılması gerekmektedir. Ayrıca böyle bir durumun ortaya çıkarılabilmesi için gösterilecek çaba, mahkemenin iş yükünün artışına neden olacaktır. Halbuki arzu edilen, yargının üç sacayağının da görevlerini dürüst bir şekilde ifa ederek hızlı bir şekilde yargıya başvuranların sorunlarını çözmesidir.[86] Bu doğrultuda hukukumuzda ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen avukatların vekalet sözleşmesinden dolayı hukuki sorumluluğu[87]; görevi kötüye kullanma suçunun oluşması halinde ise cezai sorumluluğu[88] oluşmaktadır.

Ek olarak ifade edilmelidir ki, mesleki yükümlülüklerini yerine getirmeyen avukatlar hakkında disiplin yaptırımı öngören düzenlemeler de mevzuatımızda yer almaktadır. HMK m. 329/2 hükmü de bu düzenlemelerden biri olup, madde hükmü uyarınca kötüniyetle veya haksız dava açılmasına sebebiyet vermiş avukat hakkında mahkemece disiplin cezası verilebilmektedir. Mahkemece, avukat tarafından yapay zekanın denetimsiz kullanımı sonucu oluşan davadaki iş yükü ve davanın uzatılmasına neden olunması kötüniyetli bir tutum olarak değerlendirilebilir. Bu durumda avukatların HMK m. 329/2 hükmü uyarınca da yaptırıma tabi tutulabilmesi söz konusu olabilecektir. Ayrıca yükümlülüklerini yerine getirmeyen avukatlar hakkında ele alacağımız üzere Avukatlık Kanunu uyarınca da disiplin yaptırımı uygulanabilecektir.



[86] Kurt Konca, "Avukatlık Mesleği", 2064.

[87] Başpınar, "Avukatın Özen Borcu", 58-59; Kurt Konca, "Avukatlık Mesleği", 2065-2066; Akil, "Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü", 23-24; Aslan ve Güler, "Vekilin Özen Yükümlülüğü", 67-69.

[88] Hamide Zafer, "Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m.257)", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 25, Sayı 2 Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı (2019), 1563-1565; Handan Yokuş Sevük, "Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23, Sayı 39 (2018), 264; Cengiz Topel Çiftcioğlu, "Mesleki Sorumlulukları Boyutuyla Avukatların Görev Suçları ve Yargılanma Usulü", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23, Sayı 1 (2024), 93-94; Akil, "Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü", 24.

## V. 1136 SAYILI AVUKATLIK KANUNUNUN HÜKÜMLERİ DOĞRULTUSUNDA YAPAY ZEKANIN DENETİMSİZ KULLANIMI HALİNDE UYGULANACAK DİSİPLİN YAPTIRIMI

İl baroları ve baroların üst kuruluşu olan TBB, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşudur ve mesleğin yürütülmesine ilişkin düzenleme yapma yetkisini haizdir. Zira Anayasamızın m. 135/1 hükmünde kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, "*belli bir mesleğe mensup olanların … mesleki faaliyetleri kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı*" ile kurulan kamu tüzel kişilikleri olarak tanımlanmıştır. Bu nedenle barolar meslek kurallarını hazırlama yetkilerinin yanı sıra avukatlık mesleğinin iç disiplinini sağlamakla da görevlidir. Bu doğrultuda da üyelerine disiplin cezası verme yetkileri vardır.[89]

Avukatlık Kanununun m. 134 vd. hükümlerinde disiplin işlemleri ile cezaları düzenlenmektedir. Ancak bu hükümlerin tekrardan ele alınması gerekmiştir. Zira Anayasa Mahkemesi 6 Mart 2025 tarihli kararıyla Avukatlık Kanununun m. 134 ve m. 135 hükümlerini iptal etmiştir.[90] Anayasa Mahkemesi iptal kararında "*eylemin ağırlığına, oluşan zararın büyüklüğüne göre kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olarak kullanılmasını sağlamanın yanında işlenen disiplinsizlik eylemi ile tayin edilen disiplin cezası arasında adil bir dengenin gözetilmesini temin edecek gerekli ve yeterli mekanizmaların*



[89] Sıddık Sami Onar, *İdare Hukukunun Umumî Esasları*, Cilt II, (İsmail Akgün Matbaası, 1966), 906 vd.; Lütfi Duran, *İdare Hukuku Ders Notları*, (Fakülteler Matbaası, 1982), 224 vd.; Turgut Tan ve Bahar Bayazıt, *İdare Hukuku*, (Turhan, 2023), 181 vd.; Metin Günday, *İdare Hukuku*, (İmaj, 2015), 565-568; Kemal Gözler ve Gürsel Kaplan, *İdare Hukuku Dersleri*, (Ekin, 2025), 228-232; Ali D. Ulusoy, *Türk İdare Hukuku*, (Yetkin, 2024), 277-284; Oğuz Sancakdar ve Diğerleri, *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*, (Seçkin, 2025), 297-299; Ramazan Çağlayan, *İdare Hukuku Dersleri*, (Adalet, 2021), 226-229; Ramazan Yıldırım ve Serkan Çınarlı, *Türk İdâre Hukuku Dersleri*, (Adalet, 2021), 237-240; Mustafa Avcı, *Türkiye'de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları*, (Adalet, 2012), 99 vd.

[90] Karar için bkz. Anayasa Mahkemesi, E. 2025/50, K. 2025/47, 6 Mart 2025, Resmî Gazete 22 Mayıs 2025, sayı 32907.

*kurulmadığı, verilecek disiplin cezaları bakımından keyfî yorum ve uygulamalara karşı hukuki güvencenin sağlanmadığı sonucuna varmıştır*".[91]

Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği Avukatlık Kanununun m. 135 hükmünde disiplin cezaları yer almaktaysa da hangi eylemler için bu cezaların verileceği açıkça düzenlenmemişti.[92] Disiplin suçlarının açıkça yazılmaması ise kanun tekniği bakımından tercih edilebilen bir uygulamaydı. Çünkü disiplin hukukunda farklı yaklaşımlar bulunmakla birlikte, bir görüşe göre de disiplin cezaları için kanunilik ilkesi geçerli iken, disiplin suçları açısından kanunilik ilkesinin katı bir şekilde aranmasına gerek yoktur. Bunun sebebi de disiplin suçu teşkil edecek tüm eylemlerin bir listesinin eksiksiz bir şekilde kanunda yer alamayacağı düşüncesidir. Bu yüzden de disiplin suçlarının güncel gelişmeleri dikkate alabilecek şekilde esnek tutulması; hatta kanundaki çerçeveye uygun bir şekilde yönetmelikle de düzenlenebilmesi bu yaklaşım sahiplerince daha uygun görülmektedir.[93] Anayasa Mahkemesi



[91] Aslında Anayasa Mahkemesi burada 22 Eylül 2021 tarihli ve E. 2021/16, K. 2021/62 sayılı kararından alıntı yaparak, 25 Ocak 1956 tarih ve 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanununundaki disiplin hükümleri için verdiği iptal kararındaki ifadeleri kullanmıştır. Fakat aynı durumun Avukatlık Kanunundaki disiplin hükümleri için de söz konusu olduğunu belirterek ilgili hükümleri iptal etmiştir. İlgili karar için bkz. Anayasa Mahkemesi, E. 2021/16, K. 2021/62, 22 Eylül 2021, Resmî Gazete 21 Ekim 2021, sayı 31635.

[92] Hükmün iptal edilmeden önceki eski haline göre avukatlar hakkında hangi eylemlerinden ötürü hangi disiplin cezalarının uygulandığını incelemek için bkz. Oğuz Sancakdar ve Diğerleri, *Disiplin Hukuku*, (Onikilevha, 2024), 217 vd.

[93] Disiplin suçlarında kanunilik ilkesinin aranmasının gerekli olup olmadığına ilişkin doktrinde farklı görüşler ileri sürülmüş olup, bu konu hakkında detaylı bilgi için bkz. Gözler ve Kaplan, *İdare Hukuku Dersleri*, 598-599; Tan ve Bayazıt, *İdare Hukuku*, 547; Ali D. Ulusoy, *İdari Yaptırımlar*, (Onikilevha, 2026), 85 vd.; Tayfun Akgüner, *İdare Hukuku*, (Der Yayınları, 2021), 679-680; Sancakdar ve Diğerleri, *İdare Hukuku*, 521-522; Bahtiyar Akyılmaz, Murat Sezginer ve Cemil Kaya, *Türk İdare Hukuku*, (Seçkin, 2025), 745-746; Çağlayan, *İdare Hukuku Dersleri*, 541-543; Yıldırım ve Çınarlı, *Türk İdâre Hukuku Dersleri*, 335-336; Ender Ethem Atay, *İdare Hukuku*, (Turhan, 2021), 859-860; Nur Kaman, "Disiplin Soruşturması – Ceza Soruşturması – Görevden Uzaklaştırma", *İdare Hukuku*, Ed. Nur Kaman, (Onikilevha, 2024), 449-450; Yücel Oğurlu, "İdari Yaptırımlara Genel Bir Bakış ve İdari Yaptırım-Ceza Yaptırımı Ayrımı", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3, Sayı 1, (1999), 178 vd.; Bahtiyar Akyılmaz, "Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar", *Gazi Üniversitesi Hukuk*

de Avukatlık Kanunundaki disiplin hükümlerine dair yaptığı 25 Eylül 2018 tarihli norm denetiminde bu görüşü desteklemekteydi.[94] Anayasa Mahkemesi bu kararındaki değerlendirmesinde şu ifadelere yer vermişti:

> Her somut olayın özelliğine göre farklı şekilde tezahür edebilecek olan meslek kurallarına aykırılık teşkil edebilecek durumları sınırlı sayma yöntemiyle kanun metninde tek tek belirlemek mümkün olmadığı da dikkate alındığında Kanun'la verilen yetki çerçevesinde Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu tarafından kabul edilmek suretiyle oluşturulan, yayımlanmak suretiyle herkes tarafından ulaşılabilir kılınan ve uluslararası alanda da genel kabul gören meslek kurallarının belirsiz olduğu söylenemez.…disiplin kuruluna verilen yetkinin somut olayın özelliklerine, eylemin ağırlığına, oluşan zararın büyüklüğüne göre kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olarak kullanılması yanında işlenen disiplinsizlik eylemi ile tayin edilen disiplin cezası arasında adil bir dengenin gözetilmesine yönelik gerekli mekanizmaların da kurulduğu dikkate alındığında itiraz konusu kural kapsamında verilecek disiplin cezaları bakımından keyfî yorum ve uygulamalara karşı hukuki güvencenin sağlandığı anlaşıldığından itiraz konusu kuralda hukuk devleti ilkesine aykırı bir yön bulunmamaktadır. Diğer taraftan kuralın suç ve cezalarda kanunilik ilkesinin daha esnek uygulanması gereken disiplin suçuna ilişkin olması ve Türkiye Barolar Birliğinin meslek disiplinini koruması yönündeki Anayasa'nın 135. maddesinde belirtilen görevi de dikkate alınarak Kanun'da disiplin suçu ile cezasının gösterilmesinden sonra suça vücut verecek meslek kurallarının Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu tarafından belirlenmesinin suç ve cezaların kanuniliği ilkesine aykırılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Açıklanan nedenlerle … İtirazın reddi gerekir.

Ancak Anayasa Mahkemesi son kararlarında istikrarlı bir şekilde artık bu durumu kabul etmemekte ve disiplin suçlarının da mutlaka kanunla



*Fakültesi Dergisi*, 6, Sayı 2, (2002), 10-12, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789876, (Erişim Tarihi: 05.05.2026); Cemil Kaya, "Memur Disiplin Suç ve Cezalarına ve Disiplin Soruşturmasına Hakim Olan Temel İlkeler", *Amme İdaresi Dergisi*, 38, Sayı 2, (2005), 63-67.

[94] Karar için bkz. Anayasa Mahkemesi, E. 2018/30, K. 2018/94, 25 Eylül 2018, Resmî Gazete 30 Kasım 2018, sayı 30611, § 21, 26-28.

öngörülmesi gerektiğini ifade etmektedir.[95] Nitekim Avukatlık Kanunundaki m. 134 ve m. 135 hükümlerini iptal etme nedeni de bu son görüşü olmuştur. Bunun üzerine Avukatlık Kanunundaki disiplin hükümleri 24 Aralık 2025 tarih ve 7571 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun uyarınca değişikliğe uğramıştır.[96]

Avukatlık Kanununun yeniden düzenlenen m. 134 hükmünde, "*avukatlık onur ve unvanına, savunma hakkının kutsallığının gerektirdiği saygı ve güvene veya özen ve doğruluk yükümlülüklerine uymayan hâl ve hareketlerinin tespit edilmesi üzerine, ihlalin niteliğine ve eylemin ağırlık derecesine göre bu Kanunda yazılı disiplin cezalarından*" birisinin ilgili avukatlar hakkında verileceği ifade edilmektedir. Dolayısıyla yükümlülüklerini yerine getirmeyen avukatlar hakkında birden fazla disiplin cezası verilememektedir. Bu disiplin cezalarından yalnızca birisi uygulanabilmektedir. Özünde bu durum sadece avukatların disiplin hukukuna özgü değildir. Zira genel olarak, ceza hukukundaki "non bis in idem" ilkesinin disiplin hukukunda da geçerli olduğu kabul edilmektedir. Diğer bir ifadeyle disiplin hukukunda da aynı suçtan dolayı birden fazla ceza verilemez ilkesi geçerlidir. Bu sebeple de bir eylemin birden fazla yaptırıma imkan tanıması halinde yaptırımların



[95] Bu durum haliyle önceden düzenlenmiş pek çok kanundaki disiplin hükümlerinin iptaline neden olmuştur. Kararlardan bazıları için bkz. Anayasa Mahkemesi, E. 2024/234, K. 2025/99, 22 Nisan 2025, Resmî Gazete 23 Haziran 2025, sayı 32935; Anayasa Mahkemesi, E. 2024/185, K. 2024/178, 05 Kasım 2024, Resmî Gazete 17 Aralık 2024, sayı 32755; Anayasa Mahkemesi, E. 2023/53, K. 2023/49, 22 Mart 2023, Resmî Gazete 4 Mayıs 2023, sayı 32180; Anayasa Mahkemesi, E. 2023/18, K. 2023/57, 22 Mart 2023, Resmî Gazete 4 Mayıs 2023, sayı 32180.

[96] Belirtelim ki Danıştay da Anayasa Mahkemesi ile aynı görüştedir. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, yönetmelikle disiplin cezalarının belirlendiği bir uyuşmazlık hakkında disiplin suçlarını da dahil ederek genel bir değerlendirme yapmış, "disipline ait yaptırımların sadece kanunla düzenleneceği, kanun dışında tüzük, *yönetmelik ve diğer alt düzenleyici işlemlerle disiplin cezasını gerektiren fiil ve hareketlerin* ve bunlara uygulanacak cezaların *belirlenmesinin* ve buna göre disiplin cezası verilmesinin *hukuken mümkün olmadığı* sonucuna varılmış olup, … Yönetmeliğin disiplin cezalarına ilişkin hükümlerinin Anayasa'nın 38. maddesinde düzenlenen 'suçta ve cezada kanunilik' ilkesine … aykırılık oluşturduğu açıktır." ifadelerine yer vermiştir. Karar için bkz. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E. 2024/562, K. 2025/306, 12 Aralık 2025, https://kararara ma.danistay.gov.tr/, (Erişim Tarihi: 05.05.2026).

en ağır olanı uygulanmaktadır.[97] Kanunun bu ilkeyi açıkça benimsemiş olması karşısında diğer ülke örneklerinin aksine kınama ve para cezasının beraber uygulanması mümkün olmayacaktır. Avukat hakkında disiplin cezalarından yalnızca birisi uygulanabilecektir.[98] Bu nedenle yapay zekanın yanıltıcı kullanımı halinde, disiplin cezalarından örtüşenler arasından en ağır yaptırımın tercih edilmesi gerekecektir. Biz de değerlendirmelerimizi bu doğrultuda yapacağız.

Avukatlık Kanununun m. 135 hükmünde; uyarma, kınama, para cezası, işten çıkarma ve meslekten çıkarma olmak üzere beş çeşit yaptırım türü belirlenmiş; alt bentler halinde de bu yaptırımların hangi eylemler için uygulanacağı detaylı bir şekilde gösterilmiştir. Eylemler dikkatli bir şekilde incelendiğinde konumuzla ilintili olarak verilebilecek cezalar; uyarma, kınama veya para cezasıdır.

Uyarma cezasının verilebileceği bazı haller Avukatlık Kanununun m. 135 hükmünde, "*mesleki çalışmalarında hukukla ve kanunlarla ilgisiz açıklamalarda bulunmak*", "*meslektaşının dilekçesini rızası dışında aynen kopyalamak suretiyle kullanmak*" ve nitelik ve ağırlığı itibarıyla bunlara benzer eylemler şeklinde ifade edilmiştir. Konumuz açısından düşünüldüğünde yapay zekaya yazdırılmış ve kontrol edilmeden doğrudan sunulmuş bir dilekçe; özünde yapay zekadan kopya edilmiştir. Fakat yapay zeka meslektaş konumunda değildir. Ayrıca rızasına da bakılmayacaktır. Dolayısıyla yapay zekanın dilekçede yanıltıcı kullanımı kanunda belirtilen ilgili eylemle örtüşme göstermemektedir. Öte yandan yapay zekaya yazdırılan dilekçedeki hayali, uydurma atıflar ilk başta "*mesleki çalışmalarında hukukla ve kanunlarla ilgisiz açıklamalarda bulunmak*" kapsamında değerlendirilebilir. Zira mesleki çalışmalar ifadesine mahkemeye sunulan dilekçeler de dahil görülebilir. Açıklamalar sözlü olabileceği gibi yazılı da olabilir. Ancak diğer ülkelerdeki yapay zeka halüsinasyonu vakalarında da görüldüğü üzere dilekçedeki uydurma



[97] Disiplin hukukunda yer alan ilkeler için bkz. Gözler ve Kaplan, *İdare Hukuku Dersleri*, 596 vd.; Tan ve Bayazıt, *İdare Hukuku*, 546-549; Ulusoy, *İdari Yaptırımlar*, 48 vd.; Sancakdar ve Diğerleri, *İdare Hukuku*, 521 vd.; Atay, *İdare Hukuku*, 861-864; Çağlayan, *İdare Hukuku Dersleri*, 541-553; Sancakdar ve Diğerleri, *Disiplin Hukuku*, 57 vd.; Oğurlu, "İdari Yaptırım-Ceza Yaptırımı Ayrımı", 174-193; Kaya, "Disiplin Soruşturmasına Hakim Olan Temel İlkeler", 62 vd.

[98] Oysa ABD örneklerinde görüldüğü üzere yalnızca kınama ya da para cezası etkili bir yöntem olmamaktadır.

bilgiler hukukla ve kanunla doğrudan ilgilidir. Çünkü yapay zeka kişilerin argümanını destekleyen ikna edici savlar kaleme almaktadır. Ancak bunları desteklerken hayali bilgilere veya atıflara yer vermektedir. Bu sebeple yapay zeka halüsinasyonu kanunda uyarma cezası için belirtilen eylem çeşitleriyle tam olarak örtüşmemektedir. Ayrıca yanıltıcı dilekçelerde aslında dilekçe hiç okunmamış, kontrolü yapılmamış, müvekkilin işi görülmeyerek avukatlık görevi yerine getirilmemiştir. Yanıltıcı dilekçelerin bu eylemleri de içinde barındırması nedeniyle uyarma cezasından ziyade diğer cezaların düşünülmesi daha doğru olacaktır.

Avukatlık Kanununun m. 135 hükmünde ifade edilen kınama cezası verilebilecek eylemlerden bazılarına bakıldığında ise; "*kendisinin ve mesleğin itibarını veya toplumun mesleğe güvenini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak*", "*görevi kötüye kullanma suçundan mahkûm olmak*", "*takip ettiği işlerde özen yükümlülüğünü ihlal ederek hak kaybına sebebiyet vermek*" ve nitelik ve ağırlığı itibarıyla bu eylemlere benzer davranışlarda bulunmak olarak sayıldığı görülmektedir. Yapay zekanın yazdığı dilekçeyi kontrol etmeden davanın uzamasına neden olan ve müvekkilinin davasının görülmesine mani olan bir avukatın özen yükümlülüğünü ihlal ettiği kesindir. Ayrıca yapay zekanın bir araç olarak kullanılması gerektiği düşünülen günümüzde, bir avukatın yapay zekanın yazdığı dilekçeyi olduğu gibi alıp kontrolünü dahi yapmamasının hem kendisinin hem de avukatlık mesleğinin itibarına zarar vereceği ortadadır. Ek olarak bu durumun toplum tarafından mesleğe duyulan güveni zedeleyeceği de aşikardır.[99]



[99] Kişilerin avukata başvurmak yerine bakanlık çatısı altında kurulacak yapay zekadan hukuk hizmeti almasını sağlayacak bir projeye ilişkin olarak, TBB ve il baroları ile Adalet Bakanlığı arasında ortaya çıkan tartışma sonucunda TBB yaptığı açıklamasında konumuz için de önemli ifadelere yer vermiştir. "*Unutulmamalıdır ki, yargının kurucu unsurlarından biri olan savunma makamı, yalnızca bir meslek alanı değil, adil yargılanma hakkının güvencesidir. Avukatlar, yapay zekâ dâhil olmak üzere teknolojik gelişmelerden elbette yararlanacaktır; ancak bu araçlar, insan hakları güvencelerinin yerine geçecek değil, onları destekleyecek şekilde kullanılmalıdır.*" Aynı tartışma konusu için 78 il barosu tarafından da ortak açıklama yapılmıştır. İl barolarının ortak açıklamasında yine konumuz açısından dikkate alınması gereken cümlelere yer verilmiştir: "… *Teknolojik dönüşüm vurgusu, avukatlık mesleğinin kısıtlayan veya ikame eden bir noktaya evrilemez… Yargıda kalite, bağımsız mahkemeler önünde nitelikli savunma ile hakka en kısa sürede ve en adil şekilde ulaşılmasıyla ölçülür. Bu çerçevede dijitalleşme, amaç değil; yargısal süreçleri destekleyen bir araç olarak konumlandırılmalıdır… Barolar olarak; yargının kurucu unsuru olan savunma makamının teknolojik araçlar gerekçe gösterilerek*

Kınama cezası verilebilecek eylemler arasında yer alan "*görevi kötüye kullanma suçundan mahkûm olmak*" eyleminin, disiplin ve ceza hukukunun bir kesişimi olması nedeniyle ayrıca ele alınmasında yarar bulunmaktadır. Bir eylemin hem disiplin suçu hem de ceza hukuku anlamında suç oluşturması mümkündür. İki tür yaptırımın da fail hakkında uygulanabilmesinde bir engel bulunmamaktadır. Belirtilmelidir ki yapay zekanın dilekçelerdeki yanıltıcı kullanımı, 26 Eylül 2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun (TCK) m. 257 hükmünde düzenlenen görevi kötüye kullanma suçunun oluşmasına da sebebiyet verebilecek niteliktedir. TCK m. 257/1 hükmünde "*görevin gereklerine aykırı hareket eden*"; TCK m. 257/2 hükmünde ise "*görevin gereklerini yapmakta ihmal veya gecikme gösteren*" kamu görevlisine yaptırım uygulanacağı ifade edilmektedir.[100] Diğer bir ifadeyle TCK m. 257/1 icrai, TCK m. 257/2 ise ihmali davranışla işlenen görevi kötüye kullanma suçunu düzenlemektedir. Ayrıca suçun icrai hali, ihmali haline göre daha ağır cezalandırılmaktadır. Görevi kötüye kullanma suçunun icrai olarak işlenebilmesi için kamu görevlisinin mevzuatta belirlenen usul



*zayıflatılmasına, meslekî yetkilerin daraltılmasına ve 'yapay zekâ' adı altında hukuk hizmetlerinin mekanik bir yapıya indirgenmesine yönelik her türlü girişime karşı hukukî ve kurumsal mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğimizi kamuoyuna saygıyla duyururuz.*" Hem TBB hem de il barolarının açıklamalarında vurgulandığı üzere, yapay zekanın araç olarak kullanılması yerine avukatın yerini alacak bir şekilde kullanılması barolarca kabul görmemektedir. TBB açıklaması için bkz. TBB, "Adalete Gerçek Anlamda Erişim İçin Öncelik Savunmanın Güçlendirilmesi Olmalıdır", https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/adalete-gercek-anlamda-erisim-icin-oncelik-savunmanin-guclendirilmesi-olmalidir-86436, (Erişim Tarihi: 05.05.2026); 78 İl barosunun ortak açıklaması için bkz. T24, "78 barodan ortak açıklama: Savunma hakkı yapay zekâya devredilemez", https://t24.com.tr/gundem/78-barodan-ortak-aciklama-savunma-hakki-yapay-zekya-devredilemez,1317030?_t=1778004730341, (Erişim Tarihi: 05.05.2026).

[100] TCK kapsamında avukatlar da kamu görevlisi statüsünde olup, koşulların oluşması halinde görevi kötüye kullanma suçunun faili olabilmektedirler. Konu hakkında değerlendirme için bkz. Zafer, "Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m.257)", 1563-1565; Yokuş Sevük, "Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)", 264. Ancak her koşulda avukatların kamu görevlisi statüsünde görülmemesi gerektiği, kamu görevlisi sayılmalarını gerektiren görevler bakımından bu nitelemeye tabi tutulmaları gerektiği de ifade edilmektedir. Konu hakkında detaylı bilgi için bkz. Osman Gazi Ünal, "Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun E.2021/43, K.2021/287 Sayılı ve 17.06.2021 Tarihli Kararının Değerlendirilmesi: Avukatın Kamu Görevlisi Olarak Görülmesi Meselesi Üzerine Bir İnceleme", *Karar İncelemeleri Dergisi*, 1, Sayı 1-2, (2022), 94, 97.

ve yöntemlere aykırı bir şekilde görevini yerine getirmesi gerekmektedir. Kendisi için öngörülen davranış kurallarını ihlal etmiş olmalıdır. Görevi kötüye kullanma suçunun ihmali davranışla işlenmesi ise seçimlik olarak düzenlenmiştir. Buna göre görevin hiç yerine getirilmemesi veya geç yerine getirilmesi halinde suçun ihmali hali söz konusu olmaktadır. Suçun hem ihmali hem de icrai hali kasten işlenebilmektedir. Suçun taksirle işlenebilmesi mümkün değildir. Ayrıca suçun oluşabilmesi için kamu görevlisinin bu eyleminin, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olması ya da kişilere haksız bir menfaat sağlamış olması gerekmektedir.[101]

Bu bağlamda yapay zekaya yazdırdığı dilekçeyi kontrol etmeyerek mahkemeye yanıltıcı ifadeler sunmuş ve davanın görülmesini sekteye uğratarak kişilerin mağduriyetine sebep olmuş bir avukatın görevi kötüye kullanma suçunun unsurlarını yerine getirdiği belirtilebilir. Zira yapay zekaya dilekçe yazdırılması ve dilekçenin mahkemeye sunulması kasten yapılabilecek bir davranıştır. Yapay zekanın halüsinasyon görebildiğinin avukat tarafından bilinmemesi de durumu değiştirmeyecektir. Çünkü bu sefer de avukatın mahkemeye dilekçe sunabilmek için "ne oluyorsa olsun" saikiyle, diğer bir ifadeyle olası kastla hareket ettiği değerlendirilebilecektir. Ayrıca hem baroların yayınladıkları rehberler, duyurular ve açıklamalar hem de kamuoyunda konunun yaygın bir şekilde bilinmesi de avukatın "bilmiyordum" savunmasını yetersiz kılmalıdır. Dilekçedeki yanıltıcı ifadelerin düzeltilmeyerek mahkemeye sunulması ise avukatın görevini yerine getirirken kendisinden beklenen davranışlara uygun hareket etmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu doğrultuda da icrai hareket ettiği gözetilerek avukatın TCK m. 257/1 hükmü kapsamında cezai sorumluluğu söz konusu olabilecektir. Bu da avukatın görevi kötüye kullanma suçundan mahkum olması nedeniyle kınama cezası almasına yol açabilecektir. Ayrıca değerlendirmelerimizin aksine bir şekilde somut olayın koşullarına göre yapay zekanın denetimsiz kullanımının TCK m. 257/2 hükmü kapsamında ele alınmasına neden olacak bir durumun gerçekleşmesi halinde de yine avukat hakkında kınama cezası verilebilecektir. Çünkü Avukatlık Kanununda kınama cezası için görevi kötüye kullanma suçunun ihmali veya icrai olması aranmaksızın avukatın bu suçtan mahkum edilmiş olması yeterli görülmüştür.



[101] Zafer, "Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m.257)", 1566 vd.; Yokuş Sevük, "Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)", 259, 268 vd.

Belirtelim ki yabancı ülke mahkeme kararlarındaki kimi dilekçelerde yanıltıcı ifadeler saptanmış olmasına rağmen, avukatlarca dilekçenin bu halinin de savunulduğu olmuştur. Başka bir ifadeyle yapay zeka hayali atıflar yapmış olsa da dilekçe içeriğinin doğru olduğunu ısrarla savunan avukatlara rastlanılmıştır. Örneğin yukarıda aktardığımız *Noland v. Land of the Free, L.P.* davasında bu durum yaşanmıştır.[102] Keza İngiliz Yüksek Mahkemesinin 6 Haziran 2025 tarihli kararında da avukat tarafından hayali atıfların sadece kozmetik hatalardan ibaret olduğu dile getirilmiştir.[103] Böyle durumlar da görevin gereklerine aykırı hareket etme kapsamında görülerek TCK m. 257/1 açısından ele alınabilecek niteliktedir. Zira dilekçede yer alan hatalı veya gerçekte hiç var olmayan hukuki bilgilerin ısrarla savunulması halinde artık taksirle hareket edildiğinden veya kazaen böyle bir durumun yaşandığından bahsedilmemesi gerekir.

Bu değerlendirmelerimiz ışığında bakıldığında, Avukatlık Kanununun m. 135 hükmünde kınama cezasının verilebileceği eylemler arasında yapay zekanın dilekçelerdeki yanıltıcı kullanımı açıkça ifade edilmemektedir. Ancak hükümde belirtilen diğer eylemler ile benzerlik göstermektedir. Bu sebeple yapay zekayı dilekçelerinde denetimsiz bir şekilde kullanan avukatlar hakkında kınama cezası verilebilmesinden yana bir kuşku bulunmamaktadır.



Avukatlık Kanununun m. 135 hükmünde para cezası yaptırımı için belirtilen eylemler arasında "*görevini savsaklayarak veya kötüye kullanarak müvekkilinin zararına kendisine veya başkasına menfaat sağlamak*" ifade edilmiştir. Tıpkı uyarma ve kınama cezalarında olduğu gibi nitelik ve ağırlığı itibarıyla benzer eylemler için de para cezası verilebileceği belirtilmiştir. Bir avukatın yapay zeka ile dilekçe yazıp uydurma, aldatıcı alıntılar yaparak mahkemeyi meşgul etmesi avukatın görevini savsaklama biçimlerindendir. Zira avukat bu olumsuz davranışıyla müvekkilinin davasını sekteye uğratmaktadır. Hatta kimi durumda davanın akıbetini belirleyen ciddi bir sakatlık haline de neden olmaktadır. Bu yüzden bu durumun yaşanması esasında müvekkilinin zararına bir davranıştır. Zira müvekkil davasının hatasız ve kurallara uygun bir şekilde hukuku özümsemiş bir avukat tarafından takip edilmesini istemiş olmasına rağmen, hakkın yerini bulması kendi avukatı tarafından engellenmektedir. Ayrıca karşı tarafın haksız olduğu

[102] Noland v. Land of the Free, L.P., et al., 25-26.

[103] Ayinde v. Haringey, Al Haroun v. Qatar, 12.

varsayımında, bu durumun karşı tarafa bir çeşit menfaat sağlayacağı da göz ardı edilmemelidir. Ek olarak yanıltıcı dilekçe sunan avukatın müvekkilinden aldığı vekalet ücreti, kanun kapsamında kendisine menfaat sağlamak olarak değerlendirilebilir. Elbette ki avukatlık yalnızca dilekçe yazımıyla uğraşılan bir meslek değildir. Davanın takip edilmesinden, duruşmalardaki görevlere kadar birçok zorlu ve emek isteyen yönleri olan, satır aralarında kaybolan adaleti aydınlatıp ortaya çıkaran bir hukuk mesleğidir. Ancak mahkemeye sunacağı dilekçeyi bir kez dahi okumayıp kontrolünü yapmayan bir avukatın mesleğe yaklaşımının da art niyetli olacağını anlatmamız gerekir. Bu değerlendirmelerimizin kanun maddesiyle örtüşüp örtüşmediğinden şüphe duyulabilir. Fakat Kanunun ağırlık ve nitelik itibarıyla benzer eylemlerin de para cezası ile cezalandırabileceğini ifade ettiği de yorumlarımız açısından göz önünde bulundurulmalıdır. Böylece Kanun özünde yapay zekanın yaratacağı problemleri düşünmemiş olsa da eylemin ağırlığı itibarıyla para cezası verilebilecektir.



Avukatlık Kanununun m. 135 hükmünde para cezasının 20.000 ila 200.000 Türk Lirası arasında belirlenecek bir tutar olacağı ve her yıl yeniden değerleme oranına göre artırılarak uygulanacağı belirtilmektedir. İlave olarak para cezalarının baroya gelir yazılacağı ifade edilmektedir (m. 162/1). Ayrıca mezkur Kanunun m. 158/2 hükmünde disiplin kurullarının disiplin cezası verirken "*avukatlık onurunu, düzen ve gelenekleri ile meslek kurallarını ve itibarını korumak, mesleğin amaç ve gereklerine ve adalete uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak ilkelerini*" göz önünde tutması gerektiği vurgulanmaktadır. Diğer ülke hukuku uygulamalarında bu olumsuz durumun giderek yaygınlaştığı da dikkate alındığında ve caydırıcılığın tesis edilebilmesi adına, somut olayın koşullarına göre kınama cezası yerine üst sınırdan para cezası verilmesi kanaatimizce daha yerinde bir disiplin yaptırımı olacaktır.

Ayrıca Avukatlık Kanununun m. 136/3 hükmünde haklarında ilk defa disiplin cezası uygulanacak avukatlar hakkında bir alt derece disiplin cezasının verilebileceği ifade edilmiştir. Keza aynı imkan, önceden haklarında verilen disiplin cezasının kesinleşmesinin üzerinden beş yıl geçmiş avukatlar için de geçerli kılınmıştır (m. 136/3). Takdiri bir imkan olması nedeniyle mesleğin etik onurunun korunmasını tesis edebilmek adına disiplin kurullarınca somut olayın koşullarına göre avukatlar hakkında alt derece disiplin cezası verilmemesi de tercih edilebilecektir. Aynı kanunun m. 136/1 hükmünde "*Hakkında herhangi bir disiplin cezası verilen avukatın, bu cezanın kesinleştiği*

*tarihten itibaren beş yıl içinde disiplin cezası gerektiren yeni bir fiil işlemesi halinde, bu fiil için Kanunda öngörülen disiplin cezasının bir derece ağır olanı uygulanır.*" ifadesi de yer almaktadır. Böylece kanun koyucu haklarında disiplin cezası verilmiş olan avukatların daha temkinli hareket etmesini istemiştir. Disiplin kuruluna takdiri bir imkan tanımak yerine bağlayıcı bir kural ihdas etmiştir. Dolayısıyla önceden disiplin cezası almış avukatların beş yıl içinde yeni bir disiplin suçu işlemesi halinde yeni eylemin cezasına göre disiplin kurulunca bir üst ceza yaptırımı uygulanacaktır.

Nihai olarak yapay zekanın yanıltıcı kullanımı halinde avukatlar hakkında kınama veya para cezası yaptırımında bulunulabilir. Avukatlık Kanununun m. 136/3 hükmünün uygulanması halinde kınama cezası uyarmaya, para cezası ise kınama cezasına indirilebilecektir. Somut olayın niteliğine göre yaptırımlar arasında bir tercihte bulunabilecektir. Avukatlık Kanununun m. 136/1 hükmü gereği de disiplin cezası alan avukatların beş yıl içinde disiplin cezası gerektiren yeni bir fiil işlememesi gerekmektedir. Aksi halde para cezası almış bir avukat hakkında yapay zekanın yanıltıcı kullanımından dolayı işten çıkarma cezasının uygulanabilmesi de söz konusu olabilecektir. Belirtelim ki bu konu avukatlık mesleğinin bir sınavı olarak görülmelidir. Barolarca hafif cezalar uygulanması yoluna gidildiği takdirde yapay zekanın dilekçelerdeki yanıltıcı kullanımının yaygınlaşması kaçınılmaz olacaktır. Bu senaryonun gerçekleşmesi halinde de en büyük zararı başta avukatlık mesleğinin onuru ve avukatlar görecektir.



## VI. SONUÇ

Günümüzde yapay zekanın kullanımı hızla artmaktadır. Yapay zekadan yararlanılan alanlar çok çeşitli olup, hukuk mesleklerinin icrasında da faydalanılmaya başlanılmıştır. Diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de hukuk alanında yapay zekanın kullanılmasına ilişkin haberlere ve açıklamalara giderek daha fazla rastlanılmaktadır. Ancak yapay zeka günümüzde halüsinasyon adı verilen ve kullanıcılar tarafından mutlaka dikkate alınması gereken bir problemle karşı karşıyadır. Yapay zeka gerçekte var olmayan, hayali bilgileri ikna edici bir dille savunabilmektedir. Bu nedenle dilekçe yazımında yapay zekadan yararlanılması halinde dilekçenin kontrolünün yapılması gerekmektedir. Nitekim avukatlarca yapay zekanın denetimsiz kullanımı ABD, İngiltere ve Fransa mahkemelerinde büyük problemlere neden olmuştur. Ülkemiz hukukunda bu sorunun meydana geldiği bir

mahkeme kararıyla henüz karşılaşılmamış olsa da ülkemizde de bu hususun yaşanma ihtimali yüksektir.

Avukatlarca yapay zekaya yazdırılan dilekçelerin kontrolünün yapılmaması sonucunda, hayali, uydurma atıf ve alıntıların bulunabildiği dilekçeler mahkemeye sunulabilmektedir. Bu dilekçelerde yer alan ifadeler ise dava konusuyla doğrudan bağlantılı olmaktadır. Bu nedenle dilekçe özünde hayali atıf ve alıntılarla dolu olmasına rağmen mahkemeyi ikna etmeye yöneliktir. Öyle ki hayali mahkeme kararlarında gerçek hakim isimleri dahi yer alabilmektedir. Bu durum fark edildiğinde ise maddi ve hukuki gerçeğin açığa çıkarılabilmesi için fazladan bir çaba sarf edilmektedir. Mahkemenin iş yükünün artışına neden olunmaktadır. Hem davanın taraflarının hem de davasının görülmesi için sıra bekleyen diğer kişilerin mağduriyetine sebep olunmaktadır.

Avukatlarca yapay zekanın kullanımı etik kurallar çerçevesinde kaldığı müddetçe bir sorun olarak görülmemelidir. Meydana gelen sorunlar yapay zekanın avukatlarca denetimsiz bir biçimde kullanımından kaynaklanmaktadır. Yapay zekanın kolaylaştırıcı yanı ile avukatların hukuk bilgisi ve tecrübesinin bir araya gelmesiyle yazılan etik kurallara uygun bir dilekçe, yapay zekanın arzu edilen kullanım biçimini teşkil edecektir. Ancak avukat tarafından barındırdığı hayali ve uydurma bilgilere rağmen dilekçenin hiç kontrolü yapılmadan mahkemeye sunulmuş olması mesleğin etik kurallarına aykırı bir davranış olarak değerlendirilmelidir. Zira yanıltıcı dilekçeler müvekkillerin hak arayışını sekteye uğratmaktadır. Öncelikle davanın uzamasına neden olmaktadır. Ayrıca dilekçenin düzeltilememesi halinde davanın akıbetini etkileyecek ciddi bir sakatlık hali teşkil etmektedir. İlave olarak kamuoyunun yargıya ve avukatlara olan güveninin azalmasında da etkisi olmaktadır. Bu yüzden dilekçelerde yapay zekanın yanıltıcı kullanımı üzerinde durulması gereken bir husus olarak ele alınmalıdır.

Bu konuda meslek içi düzeni sağlamakla ve kuralları belirlemekle görevli il baroları ile TBB'nin önemli adımlar atması gerekmektedir. Yapay zekaya dair meslek içi eğitimlerin yapılması, kılavuzların yayımlanması, stajyer avukatların eğitiminde yapay zeka konusuna da yer verilmesi gibi adımlar atılmalıdır. Ayrıca avukatların mahkemeye sunacakları dilekçelerdeki mahkeme kararlarının doğruluğunu teyit etmeyi kolaylaştırıcı (karekod gibi) yöntemler geliştirilmelidir. Öte yandan disiplin yaptırımları bakımından da konunun ciddiyetle ele alınması gerekmektedir. Zira ABD örneği

göstermiştir ki hafif yaptırımlar bu konuyu engelleyememekte, giderek artışına ve devamına sebep olmaktadır. İngiltere ve Fransa örneklerinde ise henüz ağır bir yaptırım tercihinde bulunulmamıştır. Ancak bu ülkelerde yaşanan güncel gelişmeler göstermektedir ki gelecekte bu konu için daha sıkı kurallar belirlenecektir. Ülkemizde de bu hususun önemli bir disiplin suçu olarak görülmesi caydırıcı nitelikte olacaktır.

Ülkemizde avukatlar için öngörülen disiplin yaptırımları ise Anayasa Mahkemesinin iptal kararı üzerine 7571 sayılı Kanun uyarınca tekrardan ele alınmıştır. Dilekçelerde yapay zekanın yanıltıcı kullanımı Avukatlık Kanununun m. 135 hükmünde belirtilen eylemler arasında açıkça yazılmamıştır. Ancak hükümde yer alan bazı eylemler ile benzerlik göstermektedir. Bu eylemlerin yaptırımlarından hareketle yapay zekanın dilekçelerdeki yanıltıcı kullanımı için kınama cezası veya para cezası verilmesi uygun düşmektedir. Avukatlık Kanununun m. 136/3 hükmünün uygulanması halinde kınama cezası, uyarma cezasına; para cezası ise kınama cezasına indirilebilecektir. Ancak somut olayın koşullarına göre ilgili avukat hakkında eylemin ağırlığı gözetilerek Avukatlık Kanununun m. 136/3 hükmünün uygulanmaması da düşünülebilecektir. Avukat hakkında bir derece alt ceza verilmediği ve para cezası yaptırımı uygulandığı varsayımında ise m. 136/1 hükmü gereği aynı avukat hakkında beş yıl içerisinde herhangi bir disiplin yaptırımına tekrardan karar verildiği takdirde bir derece üst ceza olan işten çıkarma cezası uygulanabilecektir. Bu doğrultuda yapay zekanın yanıltıcı kullanımı nedeniyle m. 136/3 ve m. 136/1 hükümlerinin dikkate alınmasına göre değişen bir biçimde uyarma cezasından işten çıkarma cezasına varacak bir yaptırım tablosu ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak, önemli olan yapay zekanın kurallar çerçevesinde doğru kullanımını sağlayabilmektir. Bu konuda TBB ve il barolarına önemli bir sorumluluk düşmektedir. Zira avukatlarca yapay zekanın dilekçelerde yanıltıcı kullanımının yaygınlaşması halinde kamuoyu nezdinde avukatlık mesleğinin onuru ağır bir darbe alacaktır. Şüphesiz ki avukatlık mesleği yalnızca dilekçe yazımından ibaret değildir. Ancak avukat olmayan kişilerin de yapay zeka kullanabildiği unutulmamalıdır. Dolayısıyla avukatların her daim davranışlarıyla farklarını ortaya koyarak uzmanlıklarına duyulan güveni korumaları gerekmektedir. Bu yüzden konu avukatlık mesleğinin onuru için bir sınav olarak görülmelidir. Aksi takdirde zarar görenler avukatlar ve avukatlık mesleği olacaktır.

## KAYNAKÇA

### *Kitaplar ve Makaleler*

Akgüner, Tayfun, *İdare Hukuku*. Der Yayınları, 2021.

Akil, Cenk, "Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Kararları Işığında Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü", *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2, Sayı 1 (2012), 11-26.

Akyılmaz, Bahtiyar, "Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6, Sayı 2, (2002), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789876, (Erişim Tarihi: 05.05.2026).

Akyılmaz, Bahtiyar, Murat Sezginer ve Cemil Kaya, *Türk İdare Hukuku*. Seçkin Yayıncılık, 2025.

Aslan, Kemale Leyla ve Ahmet Alper Güler, "Vekilin Özen Yükümlülüğü ve Basiretli Vekil Kavramı", *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6, Sayı 1 (2020), 51-72.

Atay, Ender Ethem, *İdare Hukuku*. Turhan Kitabevi, 2021.

Avcı, Mustafa, *Türkiye'de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları*. Adalet Yayınevi, 2012.

Başpınar, Veysel, "Avukatın Özen Borcu", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12, Sayı 1-2 (2008), 39-62.

Çağlayan, Ramazan, *İdare Hukuku Dersleri*. Adalet Yayınevi, 2021.

Çiftcioğlu, Cengiz Topel, "Mesleki Sorumlulukları Boyutuyla Avukatların Görev Suçları ve Yargılanma Usulü", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23, Sayı 1 (2024), 77-109.

Dahl, Matthew, Varun Magesh, Mirac Suzgun ve Daniel E. Ho, "Large Legal Fictions: Profiling Legal Hallucinations in Large Language Models", *Journal of Legal Analysis*, 16, Sayı 1 (2024), 64-93.

Demirel Mit, Ceren, "Dürüst Davranma ve Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü ile Bu Yükümlülüklere Aykırılığın Yaptırımı", *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11, Sayı 2 (2025), 337-380.

Duran, Lütfi, *İdare Hukuku Ders Notları*. Fakülteler Matbaası, 1982.

Gözler, Kemal ve Gürsel Kaplan, *İdare Hukuku Dersleri*. Ekin Yayınevi, 2025.

Gunder, Jessica R., "Rule 11 Is No Match for Generative AI", *Stanford Technology Law Review*, 27, Sayı 2 (2024), 308-361.

Günday, Metin, *İdare Hukuku*. İmaj Yayınevi, 2015.

Güner, Semih, "Avukatın Özen Yükümlülüğü", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 2 (2000), 557-586.

Kalai, Adam Tauman, Ofir Nachum, Santosh S. Vempala ve Edwin Zhang, "Why Language Models Hallucinate", 2025, https://arxiv.org/pdf/2509.04664, (Erişim Tarihi: 23.01.2026).

Kaman, Nur, ed. "Disiplin Soruşturması – Ceza Soruşturması – Görevden Uzaklaştırma", *İdare Hukuku*. Onikilevha Yayıncılık, 2024.

Kaya, Cemil, "Memur Disiplin Suç ve Cezalarına ve Disiplin Soruşturmasına Hakim Olan Temel İlkeler", *Amme İdaresi Dergisi*, 38, Sayı 2, (2005), 61-87.

Kodakoğlu, Mehmet, "Medeni Usul Hukukunda Okunamayan veya Uygunsuz Yahut İlgisiz Dilekçe (HMK m. 32)", *Kırıkkale Hukuk Mecmuası*, 4, Sayı 1 (2024), 307-342.

Konuralp, Orhan Emre, "Avukatın Yargılamadaki Rolü Açısından Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Dürüstlük Kuralı ve Doğruyu Söyleme Yükümlülüğüne İlişkin 29'uncu Maddesinin Avukatlar Açısından Uygulanabilirliği", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5, Sayı 1 (2020), 2091-2114.

Kurt Konca, Nesibe, "Dürüstlük Kuralı Perspektifinden Avukatlık Mesleği", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5, Sayı 1 (2020), 2049-2070.

Meng, Lingyi, "Architecting Trustworthy LLMs: A Unified TRUST Framework for Mitigating AI Hallucination", *Journal of Computer Science and Frontier Technologies*, 1, Sayı 3 (2025), 1-15.

Munir, Bakht, "Hallucinations in Legal Practice: A Comparative Law Analysis", *International Journal of Law, Ethics, and Technology*, (2025), https://ssrn.com/abstract=5265375, 1-24.

Oğurlu, Yücel, "İdari Yaptırımlara Genel Bir Bakış ve İdari Yaptırım-Ceza Yaptırımı Ayrımı", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3, Sayı 1, (1999), 143-194.

Onar, Sıddık Sami. *İdare Hukukunun Umumî Esasları*, Cilt II, İsmail Akgün Matbaası, 1966.

Özekes, Muhammet, "Yargılamada Dürüstlük Kuralına Aykırı Davranan Taraf Aleyhine Hükmedilecek Vekâlet Ücreti", *Legal Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi*, 1, Sayı 1 (2005), 29-49.

Sancakdar, Oğuz, Lale Burcu Önüt, Elif Altınok Çalışkan, Gizem Dursun Özdemir, Serkan Seyhan, Pınar Öztaban ve Egemen Karaca, *Disiplin Hukuku*. Onikilevha Yayıncılık, 2024.

Sancakdar, Oğuz, Lale Burcu Önüt, Eser Us Doğan, Mine Kasapoğlu Turhan ve Serkan Seyhan, *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*. Seçkin Yayıncılık, 2025.

Say, Cem, *50 Soruda Yapay Zekâ*. 7 Renk Basım Yayım ve Filmcilik, 2018.

Tan, Turgut ve Bahar Bayazıt, *İdare Hukuku*. Turhan Kitabevi, 2023.

Ulusoy, Ali D., *İdari Yaptırımlar*, Onikilevha Yayıncılık, 2026.

Ulusoy, Ali D., *Türk İdare Hukuku*. Yetkin Yayınları, 2024.

Ünal, Osman Gazi, "Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun E.2021/43, K.2021/287 Sayılı ve 17.06.2021 Tarihli Kararının Değerlendirilmesi: Avukatın Kamu Görevlisi Olarak Görülmesi Meselesi Üzerine Bir İnceleme", *Karar İncelemeleri Dergisi*, 1, Sayı 1-2, (2022), 63-100.

Yıldırım, Ramazan ve Serkan Çınarlı, Türk İdâre Hukuku Dersleri. Adalet Yayınevi, 2021.

Yokuş Sevük, Handan, "Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23, Sayı 39 (2018), 257-316.

Zafer, Hamide, "Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m.257)", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 25, Sayı 2 Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı (2019), 1557-1587.

***Yargı Kararları***

Anayasa Mahkemesi, E. 2018/30, K. 2018/94, 25 Eylül 2018, Resmî Gazete 30 Kasım 2018, sayı 30611.

Anayasa Mahkemesi, E. 2021/16, K. 2021/62, 22 Eylül 2021, Resmî Gazete 21 Ekim 2021, sayı 31635.

Anayasa Mahkemesi, E. 2023/18, K. 2023/57, 22 Mart 2023, Resmî Gazete 4 Mayıs 2023, sayı 32180.

Anayasa Mahkemesi, E. 2023/53, K. 2023/49, 22 Mart 2023, Resmî Gazete 4 Mayıs 2023, sayı 32180.

Anayasa Mahkemesi, E. 2024/185, K. 2024/178, 05 Kasım 2024, Resmî Gazete 17 Aralık 2024, sayı 32755.

Anayasa Mahkemesi, E. 2024/234, K. 2025/99, 22 Nisan 2025, Resmî Gazete 23 Haziran 2025, sayı 32935.

Anayasa Mahkemesi, E. 2025/50, K. 2025/47, 6 Mart 2025, Resmî Gazete 22 Mayıs 2025, sayı 32907.

Cour administrative d'appel de Bordeaux, 26.02.2026, https://websitedc.s3.amazonaws.com/documents/1772365389985.pdf, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

Court of Appeal of the State of California Second Appellate District, Noland v. Land of the Free, L.P., et al., 12.09.2025, https://law.justia.com/cases/california/court-of-appeal/2025/b331918.html, (Erişim Tarihi: 16.02.2026).

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E. 2024/562, K. 2025/306, 12 Aralık 2025, https://karararama.danistay.gov.tr/, (Erişim Tarihi: 05.05.2026).

King's Bench Division of the High Court, Ayinde v. Haringey, Al Haroun v. Qatar, 06.06.2025, https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2025/06/Ayinde-v-London-Borough-of-Haringey-and-Al-Haroun-v-Qatar-National-Bank.pdf, (Erişim Tarihi: 22.02.2026).

Tribunal administratif d'Orléans, 29.12.2025, https://websitedc.s3.amazonaws.com/documents/TA_Orleans_n_2506461_France_29_dec._2025.pdf, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

Tribunal administratif de Grenoble, 03.12.2025, https://justice.pappers.fr/decision/42507c1f3484acda08f887bd62055b4942a38f3b, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

Tribunal administratif de Rennes, 28.01.2026, https://websitedc.s3.amazonaws.com/documents/1770054188254.pdf, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

Tribunal Judiciaire de Périgueux, 18.12.2025, https://websitedc.s3.amazonaws.com/documents/Anonym_France_18_December_2025.pdf, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

U.S. District Court for the Southern District of New York, Mata v. Avianca, Inc., 22.06.2023, https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/new-york/nysdce/1:2022cv01461/575368/54/, (Erişim Tarihi: 30.01.2026).

U.S. District Court Northern District of Alabama Southern Division, Johnson v. Dunn, et al., 23.07.2025, https://www.courthousenews.com/johnson-vs-dunn-attorney-sanctions-order/, (Erişim Tarihi: 11.02.2026).

### *İnternet Kaynakları*

AA, Eşik Bekçiliği nedir?, https://www.aa.com.tr/tr/teyithatti/teyit-sozlugu/esik-bekciligi-nedir/1815881, (Erişim Tarihi: 30.04.2026).

Adalet Bakanlığı, Yargı Reformu Stratejisi 2025-2029, https://cdn.uyap.gov.tr/yrsportal/strategydocument/Vo2bMRfG/7OXlNODO5.pdf, (Erişim Tarihi: 05.04.2026).

Algoritmik Adalet, https://www.youtube.com/watch?v=eOOEe1tfO50, (Erişim Tarihi: 30.01.2026).

Ankara Barosu Hukuk Bilişim İnovasyon ve Teknoloji Merkezi, "Avukatlıkta Yapay Zeka Araçlarının Kullanımı Rehberi", https://www.ankarabarosu.org.tr/serve/file/

bc4de0be-b5fa-11ef-8f94-000c29c9dfce/yapay_zeka_araclarnn_kullanm_rehberi_X1.pdf, (Erişim Tarihi: 17.02.2026).

Benjamin Weiser, "Here's What Happens When Your Lawyer Uses ChatGPT", https://www.nytimes.com/2023/05/27/nyregion/avianca-airline-lawsuit-chatgpt.html, (Erişim Tarihi: 20.01.2026).

Bora Can ALCAN, "Chatgpt Kullanan Avukata Yaptırım Kararı Üzerine Değerlendirmeler: Mata v. Avianca", https://hukukvebilisim.org/chatgpt-kullanan-avukata-yaptirim-karari-uzerine-degerlendirmeler-mata-v-avianca/, (Erişim Tarihi: 30.01.2026).

Cole Stryker, "What are large language models (LLMS)?", https://www.ibm.com/think/topics/large-language-models, (Erişim Tarihi: 05.04.2026).

Conseil National Des Barreaux, Règlement Intérieur National de la profession d'avocat, https://cnb.avocat.fr/medias/file/rinconsolide-final---maj-10032026-69b3efdd32d1b4.99657001.pdf, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

Courts and Tribunals Judiciary, "Artificial Intelligence (AI) Guidance for Judicial Office Holders", https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2025/10/Artificial-Intelligence-AI-Guidance-for-Judicial-Office-Holders-2.pdf, (Erişim Tarihi: 10.03.2026).

Damien Charlotin, "Les hallucinations de l'intelligence artificielle s'invitent devant les juridictions françaises", https://blog.doctrine.fr/les-hallucinations-de-lintelligence-artificielle-sinvitent-devant-les-juridictions-francaises/, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

Décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat, https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000356568, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

DHA, "Avukat yerine yapay zekaya başvurdu, hatalı dava açtı", https://www.dha.com.tr/yerel-haberler/antalya/avukat-yerine-yapay-zekaya-basvurdu-hatali-dav-2714375, (Erişim Tarihi: 19.01.2026).

DHA, "AYM Başkanı Özkaya: Eylül ayında yapay zekayı hayata geçirmeyi hedefliyoruz", https://www.dha.com.tr/gundem/aym-baskani-ozkaya-eylul-ayinda-yapay-zekayi-hayata-gecirmeyi-hedefliyoruz-2826577, (Erişim Tarihi: 05.04.2026).

Gabriel Thierry, "Ces juristes qui s'exaspèrent d'une mauvaise utilisation de l'IA générative", https://www.dalloz-actualite.fr/flash/ces-juristes-qui-s-exasperent-d-une-mauvaise-utilisation-de-l-ia-generative, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

https://cnb.avocat.fr/actualite/le-cnb-adopte-un-guide-sur-la-deontologie-et-l-intelligence-artificielle, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

https://cnb.avocat.fr/assembleegenerale/retour-sur-l-assemblee-generale-des-12-13-mars-2026, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

https://guides.loc.gov/case-law/federal-courts, (Erişim Tarihi: 11.02.2026).

https://istanbulbarosu.org.tr/komisyon/34/yayinlar, (Erişim Tarihi: 17.02.2026).

https://www.barcouncil.org.uk/about/about-us/other-organisations/inns-of-court.html, (Erişim Tarihi: 23.02.2026).

https://www.damiencharlotin.com/hallucinations/?q=&sort_by=-date&period_idx=0, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

https://www.uscourts.gov/file/78323/download, (Erişim Tarihi: 01.02.2026).

ICCA Bar Course 2025 Legal Research Guide, https://www.graysinn.org.uk/app/uploads/2025/09/20250903_GraysInn_Inns-Libraries-ICCA-Legal-Research-Guide-September-2025-003.pdf, (Erişim Tarihi: 23.02.2026).

İHA, "Yapay Zekaya Yazdırdığı Dilekçe İle Trafik Cezasını İptal Ettirdi", https://www.iha.com.tr/video-yapay-zekaya-yazdirdigi-dilekce-ile-trafik-cezasini-iptal-ettirdi, (Erişim Tarihi: 19.01.2026).

İstanbul Barosu, "Yapay Zeka Çağında Avukatlık", https://istanbulbarosu.org.tr/duyurular/yapay-zeka-caginda-avukatlik, (Erişim Tarihi: 01.03.2026).

Jacques Cheminat, "Les hallucinations de l'IA arrivent dans les juridictions françaises", https://www.lemondeinformatique.fr/actualites/lire-les-hallucinations-de-l-ia-arrivent-dans-les-juridictions-francaises-99126.html, (Erişim Tarihi: 23.01.2026).

Mertkan Oruç, "Türkiye'de her 5 kişiden 4'ü yapay zekadan haberdar", https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/

turkiyede-her-5-kisiden-4u-yapay-zekadan-haberdar/3773383, (Erişim Tarihi: 19.01.2026).

Mickael Auguy, "Hallucinations IA: décisions françaises et risques pour avocats", https://www.mickaelauguy.fr/hallucinations-ia-decisions-francaises-et-risques-pour-avocats/, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

Muş Barosu, "Yapay Zekâ Kullanımında Mesleki Sorumluluk ve Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar Hakkında Duyuru", https://www.musbarosu.org.tr/Detay/yapay-zek-kullaniminda-mesleki-sorumluluk-ve-dikkat-edilmesi-gereken-hususlar-hakkinda-duyuru-310121, (Erişim Tarihi: 17.02.2026).

Patrick Lingibé, "L'intelligence artificielle générative à l'épreuve du prétoire: l'émergence d'une jurisprudence transversale sur les hallucinations algorithmiques", https://www.lexbase.fr/article-juridique/132589747-commentaire-lintelligence-artificielle-generative-a-lepreuve-du-pretoire-lemergence-dune-jurispruden, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

Patrick Lingibé, "L'intelligence artificielle générative", https://www.lexbase.fr/article-juridique/132589747-commentaire-lintelligence-artificielle-generative-a-lepreuve-du-pretoire-lemergence-dune-jurispruden, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

Philippe Rodhain, "Intelligence artificielle et Droit: la problématique des hallucinations jurisprudentielles.", https://www.village-justice.com/articles/intelligence-artificielle-droit-hallucinations-jurisprudentielles,56078.html, (Erişim Tarihi: 23.03.2026).

Robert Booth, "High court tells UK lawyers to stop misuse of AI after fake case-law citations", https://www.theguardian.com/technology/2025/jun/06/high-court-tells-uk-lawyers-to-urgently-stop-misuse-of-ai-in-legal-work, (Erişim Tarihi: 20.01.2026).

Sara Merken, "Judge disqualifies three Butler Snow attorneys from case over AI citations", https://www.reuters.com/legal/government/judge-disqualifies-three-butler-snow-attorneys-case-over-ai-citations-2025-07-24/, (Erişim Tarihi: 11.02.2026).

Şamil Demir, "Avukatların Trajikomik Yapay Zeka Maceraları", https://www.hukukihaber.net/avukatlarin-trajikomik-yapay-zeka-maceralari-1, (Erişim Tarihi: 30.01.2026).

T24, "78 barodan ortak açıklama: Savunma hakkı yapay zekâya devredilemez", https://t24.com.tr/gundem/78-barodan-ortak-aciklama-savunma-hakki-yapay-zekya-devredilemez,1317030?_t=1778004730341, (Erişim Tarihi: 05.05.2026).

T24, "Yapay zekâ Yargıtay künyelerini uydurdu, avukat soruşturmalık oldu: Keşke yararlanmasaydım, şaka konusu oldum!", https://t24.com.tr/gundem/yapay-zek-yargitay-kunyelerini-uydurdu-avukat-sorusturmalik-oldu-keske-yararlanmasaydim-saka-konusu-oldum,1329644?_t=1786206801505, (Erişim Tarihi: 08.08.2026).

TBB, "Adalete Gerçek Anlamda Erişim İçin Öncelik Savunmanın Güçlendirilmesi Olmalıdır", https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/adalete-gercek-anlamda-erisim-icin-oncelik-savunmanin-guclendirilmesi-olmalidir-86436, (Erişim Tarihi: 05.05.2026).

TBB, "TBB Yapay Zeka ve Avukatlık Çalıştayı Tamamlandı", https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/tbb-yapay-zeka-ve-avukatlik-calistayi-tamamlandi-86281, (Erişim Tarihi: 17.02.2026).

TBB, "Türkiye Barolar Birliği Yapay Zeka ve Hukuk Çalıştayı: Yapay Zeka Destekli Avukat Asistanı Projesi Çözüm Ortakları Çağrısı", https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/turkiye-barolar-birligi-yapay-zeka-ve-hukuk-calistayi-yapay-zeka-destekli-avukat-asistani-projesi-86254, (Erişim Tarihi: 17.02.2026).

The Bar Council, "Considerations when using ChatGPT and generative artificial intelligence software based on large language models", https://www.barcouncilethics.co.uk/wp-content/uploads/2024/01/Considerations-when-using-ChatGPT-and-generative-artificial-intelligence-Nov-2025.pdf, (Erişim Tarihi: 10.03.2026).

The State Bar of California, "Practical Guidance fort the Use of Generative Artificial Intelligence in the Practice of Law", https://www.calbar.ca.gov/sites/default/files/portals/0/documents/ethics/Generative-AI-Practical-Guidance.pdf, (Erişim Tarihi: 16.02.2026).

Trabzon Barosu, "Yapay Zekâ Kullanımında Mesleki Sorumluluk ve Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar Hakkında Duyuru", https://www.trabzonbarosu.org.tr/Detay/yapay-zek-kullaniminda-mesleki-sorumluluk-ve-dikkat-edilmesi-gereken-hususlar-hakkinda-duyuru-309437, (Erişim Tarihi: 17.02.2026).

WEF 2026: Yuval Noah Harari Says AI Is Not a Tool – It's an Agent That Can Rule Humans, https://www.youtube.com/watch?v=oJB7JNWo58w, (Erişim Tarihi: 25.01.2026).

Yapay Zeka Çağında Avukatlık I. Oturum, https://www.youtube.com/watch?v=t6u7_M_RXXs, (Erişim Tarihi: 01.03.2026).